

ÁLLATTENYÉSZTÉSI ÉS TEJGAZDASÁGI LAPOK

A „GAZDASÁGI LAPOK”
INGYEN MELLÉKLETE.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, IV., Muzeum-körút 7. sz.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetési pénzek a kiadóhivatalhoz czimzendők.

Kéziratokat a szerkesztőség nem ad vissza.

Előfizetési ár a „Gazdasági Lapok” nélkül:

Egész évre ..... 10 kor.

Fél ..... 5 „

Az e lapokban foglalt czikkekért minden utánnomási jog fentartva.

TELEFON: 623.

TARTALOM.

	Lap
A brassói kiállítás. — Szász Ferencz.	133
Az országos 1912-iki budapesti ebkiállítás. — Buzsi Géza Félix.	134
A tej mint bizonyos emberi és állati betegségek előidézője és óvintézkedések a közegészség megvédése czéljából. — L. Gedoelst.	135
Az ország lud.	137
Kérdések és feleletek 138	
Kérdések: Magyar ökr munkaképessége. F. G. — Háton mosott gyapjú. F. F.	
Feleletek: Kecskefogatokhoz jöke a bakok. F. Z. — Teherhúzó ebek tenyésztése. B. G. F.	
Hírek 136	
Aprók 137	

A brassói kiállítás.

Irta: Szász Ferencz.

Az első impressziók hatása alatt folytatom levelem irását. A brassói országos kiállítás eszméje régi dolog már kb. négy esztendeje vajudik. Nagy reményeket fűztünk e kiállításához, azt gondoltuk, hogy kormányunk részéről meleg érdeklődés, mely csengő-pengő szép 60—70 ezer (hatvan-hetven ezer) koronában nyilvánult meg, majd egy igazi „országos jellegű” kiállítást hoz össze annak daczára, hogy Brassó ugyancsak a szélén van kedves hazánknak. Volt is egy kis „országos” máza a kiállításnak, mert voltak alföldi sőt messzebb fekvő gazdaságok is képviselve egyes tenyészetekkel, de főképen azért, mert az érdeklődés is igazán országos volt, érte ez alatt az érdeklődés alatt a „látni, tapasztalni” járó publikumot. Csalódottan vagy meglegedetten távozott-e a sok ember Brassóból ezt nem tudom, de a mi a magam szerény meggyőződését illeti, sajnos, be kell vallanom, hogy mint Magyarországon tartott „országos kiállításról” úgy megyek el, mint a ki többet várt volna, tehát csalódottan és pedig 2 (két)-féle szempontból.

Először is a hogy a térképet ismerem Kronstadt egy Oroszországban lévő kikötő város s épen ezért megengedjék a kedves szász atyafiak, hogy olyan nagyon imponáltak a sok tüntető „csakis” német feliratu táblákkal, melyekkel lépten nyomon találkozhatunk a kiállítás s szől ez főleg a helységnevek átkezeszteléséről, mert nem hiszem, hogy létezzék még (állam), a hol egy és ugyanazon helységet hivatalos színben kétféle néven kereszteljenek el. Vagy talán a nagy idegen forgalomra való tekintettel tették? Ha ezért tették, hát akkor is rosszul tették, mert a hogy nem igen vásárolt a külföld Brassóból épen úgy nem vásárolt Kronstadtból sem s az az előre hirdett nagy külföldi érdeklődés híresztelése önkéntelenül is eszünkbe juttatja azt a latin mondást, hogy „parturiunt montes et nascitur ridiculusmus”! Elmondok erre vonatkozólag egy jellemző esetet: Egy nagypönczü oláhországi ur végig érdeklődő az összes kiállított magyar és nyugati tenyészeteket, alkuszik mint egy születet örmény s a végén nem vesz semmit csak egy pár pekingi kacsát 20 mondusz koronáért. Tudtommal mindössze néhány magyar bikát vettek meg Oláhországba ezt is potom árért.

A mi csalódásom második okát illeti, hát nagyon szép az önbizalom, de mikor arról van szó, a mihez nem értünk teljesen, hát ne szégyeljük kikérni mások tanácsát különösen mikor ez bőven áll rendelkezésünkre, mert akkor érvényesül a mások jó tanácsa s nem fordulnak elő például olyan dolgok, hogy a katalogus nem egészen stimmol s ebben a tekintetben a híres német alaposság csődöt mondott.

A bíráló bizottság összeállításához is férne szó, még pedig sok!

Az is jellemző a szász atyafiakra, hogy az eredetileg csak német nyelvű katalogust csak utolsó éjszakán fordították le magyarra s akkor is úgy, hogy Isten örizzen.

Előbb hallani sem akartak arról, hogy hát illene magyar katalogust is közkézre adni!

A mi az állatkiállítást, mint a Szász Gazdasági Egyesület kiállítását illeti, hát szép volt, mert bemutatták a szász gazdatársak, hogy igazi állattenyésztők, ugy a lovak, mint a szarvasmarhák csoportját illetőleg.

Ugy keleti, mint főleg nyugati irányú lótenyésztésük megfelelt a hozzá fűzött reményeknek.

Ugy vettem észre különben, hogy lótenyésztésük kezd a hidegvér dominálása felé hajlani.

Szarvasmarháikban pedig, melyek főleg pinzgauiak, annyi szép egyedét mutattak be, hogy az elismerést bátran megérdemlik, de és ismételten de, nem mind arany a mi fénylik, mert hallottam olyan hangokat, hogy maguk a szász gazdák egyes csoportja nincsen megelégedve a pinzgauival s át akar térni más piros-tarkára s ha ez így van, hát akkor önkéntelenül az a kérdés, hogy helyes-e ebbeli törekvésük vagy sem? Mielőtt döntenénk e kérdés felett tekintsünk egy kicsit széjjel! A szászokkal szomszédos székelek és csángók kiállított népies tenyészetében a simmenthali, illetőleg berni typus dominál s ha a szomszéd, egy új dolog után nyul a közelben látott helyett hát fel kell tételeznünk, hogy tudja mit csinál.* Ez az egyik! A másik pedig az, hogy a Szász Gazdasági Ekebelében lévő Rozsnyói gazdasági egyesület is eltért a pinzgautól, az egyes tenyésztőkről nem is szólva. Bizzuk a jövőre, hogy mi lesz, de azt mint tény megállapíthatjuk, hogy a k. b. 500 (ötszáz) darab kiállított pinzgau között sok szép és a mi főnagyon jó bőtejelő egyed volt, de sok volt a kidobni való gyenge egyed s talán épen ez okozza a simentalira való áttérésre a hajlandóságot.

Vezetheti azonban szász gazdáinkat más szempont is. Nevezetesen, látják, hogy a pinzgau marha szemben a simmenthallyal tért vesztett s veszít egyre s épen ezért, talán, számfelletti tenyészanyaguk jobb értékesíthetése szempontjából is szeretnének áttérni a simenthalira, illetőleg bernire.

A nyugati szarvasmarhák csoportját sok pinzgau és kevés simmenthali, illetőleg berni képviseltek mindössze.

Pinzgauiak kigazdák kezén levő állományáról elmondottam nézeteimet; ezuttal csak egy nagyobb tenyészetéről emlékezem meg s ez a „botfalusi czukorgyár” tenyészete, mely méltán megérdemli a dicséretet úgy szépségeért, mint jó tejeléseért.

Szép hizott ökrök collectiót állított ki a gyár s az egyes ökrök feletti táblázatból feljegyeztem, hogy a legkisebb napi gyarapodás darabonként 1 kg. a legnagyobb 1.42 kg. átlag a 6 darabnál 1.15 kg.

A *Simmenthaliak* közül gróf Wenckheim Frigyes örökösének csorvási tenyészetét már ismeri az egész ország s én ezuttal csak a „Czimer” nevű bikáról emlékezem meg, mely Pecten Alfréd frideki (Szilézia) módszere szerint treniroztatott nagy mozgatással futásra s jelenleg is szalad loncszáron körbe naponta 10—15 percet egyfolytában. Így érthető aztán, hogy magas 1080 kg. sulya daczára kitünően folytat és hogy hátsó czombjait képező hatalmas „bricsesse” nem zsir, hanem izom.

A tenyészet I. díjat vitt.

A simmenthaliaktól nálunk megkülönböztetett *berniek* csoportjában Kövesdi Boér Olivér és Temesvári Gerő és János tenyészete osztozott a II. és III. díjból készített 2 drb. II. díj felett s nem csoda, hogy úgy döntött a zsüri, mert bizony erős versenytárs a kettő. Nagyon jó berni tenyészet a Köpe Istvánné (Hosszufalu) is.

A berni *táj-fajták* közül a gróf Wenckheim Henrik örökösei tenyészete, melyet a katalogusban nagy bölcsen a pinzgauiak közé tettek, vezetett és győzött.

A székelek és hétfalusi csángók pirostarka keresztetésein még meglátszik a kezdet-kezdet.

* Az hogy a székelek áttérése a magyarról a nyugatira helyes-e, hát a jövő dönti el?!

A magyar-erdélyi fajta kiállításánál mindenek előtt konstatáljuk és megjegyezzük, hogy vagy rossz vagy jóhíszemüleg járt is el a szász gazd. egylet hát több figyelmet érdemelt volna. Először is a kiállítás azt a benyomást nyújtja, hogy szászok kezén magyar marha nincs, pedig a hogy elhozták ez atyafiak mindenfelől pinzgauikat, ép úgy hozhattak volna onnan Teke környékéről meg Beszterce környékéről a magyarokat is, hanem hát ugylátszik ezzel is tüntettek, meg azzal is, hogy a katalogusokban a bivaly után jött a magyar marha és azzal is, hogy oly kedvezőtlenül helyezték el, hogy ez aztán igazán nem járja, mert vagy korlátokban helyezték el a magyar marhát kiállításokon, de aztán ez a korlát legyen jó tágas, hogy a marha szabadon mozogjon, vagy pedig kössük le, de akkor aztán legyen fedél alatt. Brassóban oda voltak kötve szűk korlátban egy rongyos jászolhoz és úgy verte szegényeket az eső egész éjszakákon keresztül.

A csoportos kiállítás első díjat vitte az erdélyi rom. kath. status radnóthi tenyészete. Azt, hogy milyen a tenyészet nem írom le ugyanis ismeri mindenki de 4 drb. kiállított növendék bikájához a statusnak szó fér még pedig azért, mert sem a collectióba nem illett be, sem pedig nem olyanok, a milyenekhez hozzá vagyunk szokva. Egy szóval egy kicsit gyengék voltak, ahhoz képest, a milyent a status szokott kiállítani s áll ez különösen a csipőtől a farktőig terjedő részre, mely részről a mi szemünk már úgy elkényesedett, hogy csak árnyéka is a koporsószerűségnek, vagy csak halvány iránya egy kis lejtőségnek már hibának tűnik fel mikor I. osztályu magyar bikáról van szó. Ott volt az öreg „Csárdás”, mely 10 éves kora daczára most is fedez, meg a Gernyeszegi csoportban levő ugyancsak Radnótról származó 4½ éves Szultán, azok olyanok voltak a milyen egy bika kell, hogy legyen. Megjegyzem, hogy a bika eladás szezonjának nagyon is a végén vagyunk és hogy a prima bikái a statusnak már régen eladtak.

A II. csoport díját gróf Teleki Domokos gernyeszegi tenyészete vitte el, gyönyörű szép collectiójával, mely méltán sorakozik a radnóthi mellé.

Nagy Simon szotyovi (Háromszék m.) már a fentvezett két tenyészetnél gyengébb küllemű anyaggal jelent meg, de véletlenül ott voltam, mikor 3 drb. kiállított fejős tehenét fejték és fejtés után a tejet ott rögtön el is adták literenkint, tehát pontos méréssel. Adott a 3 tehén 1 (egy) fejésre 21 (huszonegy liter tejet s ugyanaz nap délben és reggel is megfejték. A 3 tehén közül kettőnek nem volt ott a borja tehát azokat teljesen kifejték, egyet csak ¾ részben. A tenyészet kiállított bikái mind elkelték.

A fentiekben kívül Ugron Zoltán, Szalánczi Jenő és Szathmári István tenyészetéből volt ott néhány bika s ezzel mindössze mintegy 50 darabból álló sorozata a magyar marhának véget is ért, pedig az egylet egy kis fáradsággal kigagítálhatta volna már 100 darabra, ugy a szászok mint a székelek tenyészetéből.

Bivaly 25 darab volt, jók és gyengébbek vegyesen, legnagyobb részt tehenek és üszök, bika csak egy. Azonkívül volt egy csodabogár is Taglicht József fogarasi tenyésztő fehér bivaly bikája.

Sertések csoportjában ha a bihari tenyészetek ott nincsenek, hát ugyancsak kicsi lesz a summa így volt vagy 280 drb.

Az érdeklődés központját képező Blascók-féle lincolnshireknél már megemlékeztem a pesti Tattersaali vásárról írott levelemben, csak azt nem tudom kelt-e el itt Erdélyben belőlük vagy egy.

A bihari mangalicza tenyészeteket is jól ismerjük már.

Az öreg Krajovánszky Kálmán yorkshirei—berkshirei tenyészete, ha majd egy kis conformitást fog beléjük dirigálni, hát szintén kitünő lesz a maga nemében.

A szász gazdák báznai és yorkshirei sertéseikkel tüntek ki.

Nagyon szépek voltak Szathmáry István, híres haranglábi tenyészetének kiállított báznai disznói is.

Méltó feltűnést keltett Dinka György Tabrengei tenyésztőnek 7 darab hizlalt yorkshirei ártány, melyek közül nem egy volt felül jóval a 400 kg.-on. Ott is volt villámhárítónak a jól kifestés, ha valamelyik el akarna bucsuzni az élettől.

Juhok kiállítása nagyon kicsi volt mindössze néhány darab, főleg friz és friz-raczkával meg csigájával. Volt egy tiszta raczka, egy tiszta cigája és egy karakul raczka tenyészet is.

A baromfiak csoportja rendkívül változatos és igazán szép volt. Tyukok közül: Brahma, Orpington, Minorca, Erdélyi kopasznyaku, Plymouth, Banhán, Wyandottes, La Fleche, Fogolyszínü olasz. Pulykákból dr. Gyertyánffy né tenyésztete, Gyér vált ki legjobban bronz és mexikói pulykái- val nemkülönbön nagyon szépek voltak kacsái és ludai is.

A sport szárnyasok közül sok szép galambot, selyem tyukot, gyémánt s ezüst fázánt láttunk.

Altalában a baromfi-kiállítás rendkívül gazdag anyagu volt és talán igen is változatos, mert annyi sokféle baromfi között, melyeket a tyukok közül bemutattak, nehéz megállapodni abban, hogy milyent tenyészten: z ember. Ludakból az emdeniek, kacsákból a pekingiek vezettek.

E helyen emlitem meg Mezei Ferenc brassói asztalosmester „libahizláló ketreczét“, melyben tömés nélkül hizlalhatjuk a libát, csak etetve.

Házinyul tenyésztés iránt a szokottnál sokkal nagyobb érdeklődés mutatkozott s ez áll úgy a kiállított állatok számára, mint a vásárlásokra is, mert sok elkel. Szerepeltek a kiállításon orosz, belga, bécsiek nyulak, legtöbb volt az óriási belgákból.

A gépkiallításán elég jelentékeny helyet foglaltak el a brassói gyárak és czégek, úgy hogy egész nyugodtan beszélhetnek a szászok iparukról is, mely nemcsak kézművekben híres, hanem gyárjai is vannak.

Egyik legnagyobb gyárak a Schiel Testvérek gép- és malomépítészeti gyára. Különösen kiti- nik malomberendezésekben. Egy másik híres brassói gyár a Teutsch-féle vasöntőde- és gépgyár, mely főleg kutszivattyúiról híres. A helybeli mezőgazdasági czikkek kereskedésével foglalkozó czégek mind kirukkoltak a kiállításra s a kiállított gazdag választék is arról tanuskodik, hogy a vidék mezőgazdasága rendkívül fejlett, sok olyan eszközt láttunk, a mely praktikusságánál fogva következménye a modern gazdálkodásnak.

A helybeli gyárak kiállításai közül nagy érdeklődést keltett Gärtner Demeter és Társának műkö és cementáru gyára is különösen praktikus vas- keretű cement hengereivel, istálló berendezéseivel s mindenféle e szakmába vágó dolgaival um. lépcsőkkel, kutgyűrűkkel, padlószegélyével, diszes cementlapjaival.

A keresztyénfalvi agyagáru-gyár r. t. is igen szép dolgokat állított ki, um. kőanyag csöveket, zsir és káposztás hordókat, istállóba való etető- kagylókat, jászlókat, vályukat stb.

Az országosan ismert gépgyárak közül ott voltak az Államvasutak gépgyára, Massey-Havas, M. Cormickék, a Debreczeni gépgyár r. t., melynek négyzetbe vető rendes vetőgép rendszerre készített gépe keltett nagy érdeklődést. Ott volt Bächer s Melichár Hofherr és Schrantz, Clayton és Shutleworth, az Alfa Separator, mely czé- geknek majd mind van Brassóban helyi képvisel- tetük.

A borkiallítást mivel rövid ideig lehettem Brassóban nem nézhettem meg, de mondják, hogy szép volt.

Az országos 1912-iki budapesti ebkiállítás.

Írta: Buzzi Géza Félix.

Sajnos másféle elfoglaltságom és távollétem miatt a tavalyi nemzetközi ebkiállítást meg nem nézhettem. De a mostani is országos jellegű lévén, talán helyes, ha az 1910-ikivel párhuzamot húzok. Akkor 180, most 216 eb volt kiállítva. Tehát mintegy 36 darabbal több s így számbeli- leg a mostani jobb, nem úgy azonban a quali- tásban. Kivételt képeznek csak a komondorok, melyek úgy számban, mint minőségben excellálnak. A mely fajtánál valamire való állatok vol- tak, azok veteránok, a melyeket jobb lesz már

otthon hagyni s ha tenyésztőik ebből az anyag- ból mitsem tudnak kitenyészteni, úgy vonuljanak vissza ök is a rég megérdemelt nyugalomba. Akkor tenyészanyaguk is rosszak ebeik, ut- ban állanak úgy ebeik, mint ök maguk az előre- törtötten tenyésztőknek. Vagy talán Zufallsprduk- tok azok a híres Championok? Nem hihetem.

Haladást, mint fentebb említém, csak a lom- posszörű komondoroknál és egy elsőrendű tenyésztőnél Cseh Ödön főhadnagyánál, a gondol- kodó és jeles foxterrier tenyésztőnél látok, a mi annál is inkább szembeötlő, mert a foxterrier tenyésztés, legalább a mostani kiállításon látott foxlianyag szerint nagyon is visszafejlődött. Ugy hallottam, hogy egy speciális e fajtát tenyésztő Club van keletkezében, a mihez csak gratulálni lehet. A kiállított anyag így oszlik meg szám- szerüleg: 6 véreb, 1 pointer (1 hiányzott), vala- mennyi közepes minőségben, 10 angol setter közül 1 kan, angol import, Bárcey Elek tulajdona, elsőrendű, bár rossz kondícióban és 1 közepes Mattanovich-féle szuka. A többi olyan, mint a milyennek angol settereknek lenni nem szabad. Az említett kitűnő kan azonban rühgyanus volta miatt visszautasított, holott csak az ugy- nevezett „rothe Räude“ volt szörványosan rajta, a mely valószínűleg az éles és fűszerezett eles- ség következménye. Nincs az a mikroszkopus, mely atkát ennél a kórnl megállapíthatna. Szegény állat ott fetregtet a porban, a boxja hely- tett és így sokkal több ebvel érintkezett, mint ha ketreczében fekszik. Ir setter 2, de alig fel- említhető. 2 gordon setter jó alakokkal, de bor- zasztó széles és rövid fejfel. Passzionatus tulaj- donosát t. tanítványomnak, Kosztics Labudnak szives figyelmét erre felhívni bátorkodom. Rövid szörű német vizslánál 24 drb. Floridor és Cé- lésstin a rég megérdemelt nyugalomra vágyó Fülepp Kálmán és Grafi Frigyes-félék. Csupa 1906., 1907. és 1908-as évjáratbeliek. Egy újabb csillag sem tűnt fel az égboltozaton.

Érdekes, hogy klikkek mit képesek csinálni. A tavaszi vizslaversenyen, ott „Vesta Hubertus“ elbirálva, alig hogy indíthatási engedélyt kapott, a kiállításán pedig Budapesten III. díjat. Azt írja a vizslaverseny tudósítója, hogy anyját, „Vesta Rudolfsburgot“ ismerte 1902-ből, mely tipikus német vizsla volt. Au contraire, az egy barna pointer-jellegű német volt. És nem tudja elkép- zelni a tudósító, hogy Golo II.—Holzweilerrel párosítva, kevés tyust hozott a világra. Hát Golo II. mint az egész Holzweiler-törzs valaha is tipikus német volt? Ha az illető tu- dósító külföldi tudósításokat és ujságokat ol- vasna, tanulmányozna és ad oculus megnézné a külföldi anyagot, mindjárt tudhatná, hogy nem is képzelhető más, minthogy e párosítás ered- ményeként az utódok sem lehetnek tipikusak. „Vesta—Hubertus“ tehát III. díj a budapesti ki- állításán és Budaórsón csak figyelemre méltó? Igazán nevetséges valami!

Egy elég jó szálkás szörű német vizsla a 2 közül, 1 közepes griffon, 5 gyenge spaniel, elég türhető 5 agár, 2 versenynyertes Lebach Gyula tulajdonában, 5 orosz agár közül egy igen jó, 28 rövidszörű foxterrier, köztük Hungarian-Detek- tive a kitűnő tenyészkán és H. Baronesse és H. Orchidée. Tenyésztőjük: Cseh Ödön. Utóbbiak elsőrendűek, nemkülönbön jó egy Detekive-iva- dék: White Star-Rakos is. Tenyésztője: Wirker János. A 18 drb. szálkásszörűeknél excellál „Ch. Foreigner.“ A 6 drb. rövidszörű tacsón essünk át. Nincs klasszis. Gr. Széchenyi László 7 drb. hosszuszörűje kezd játékszerré fajulni. Hiányzik a csont. A 3 szálkás szörű közül Görgey Géza Champion „Szálkás—Sátoralja“ nevűje igen ne- ház és fejének szélessége nem jól hat. 2 elég jó airedale-Terrier és egy bulterrier, 4 kedves skotch-terrier. A 14 szt.-bernát-hegyi, köztük a legjobbak veteránok. 4 a közepesnél alóli új- foundlandi és 10 angol bulldog a kritika mellő- zésével. Olyan rosszak. 1 durva dobbermann pintser és 1 rossz collic és 1 gyenge német juhászeb, 1 uszkár. A visszamaradt rész, kivéve a 16 ugynevezett komondort, már az ölebek birodalmába tartoznak, mely utóbbiak nagyobb része vagy kitűnő példányokban excellált, vagy igen gyengék valának.

*

Et nunc venio ad fortissimum! 12—14 évi küzdelmemnek némi jutalmát látom abban, hogy a szaksajtóban agitáltam, hogy a kihalófélben levő komondorok kitenyésztessenek. Szebbnél- szebb példányokban tündökölték, de a magyar juhászeb tenyésztésnek a másik része: a kva- szok (f. Nagy István bundásoknak, Monostori

nagy fehér pásztorebneknek nevezi.) nem jelent- keznek. Pedig nagy számmal vannak az ország- ban. És hol maradnak a pulik? A világ legoko- sabb kutyaival senki sem törődik?

A katalogusban olvasom a lomposszörű és hullámoszörű komondor elnevezést. Kérdem, hát van e más, mint lompos (fürtös) szörű a vi- lágon? Én sem hullámos szörű komondort, sem ugyanolyan szörű kuvaszt nem ismerek, de azt hiszem, egy tenyésztőnek útkapja sem ismert. Mert a kuvasznak szörözete nyílt mint az új- foundlandi s a hullámos ször a komondor és kuvasz keverékére vall. Ugy hiszem, hogy ke- resztezéseket díjaztatni és propagálni nem célja egy tenyésztő egyesületnek és ha azok már meg- vannak, kitenyészteni a főfeladat. A kiállítás legszebb komondorja özv. Markovics Károlyné- Cseffa „Névtelen“-je volt (III. díj), oly komon- dor, a melyet mutatni csak minden tíz évben egyszer sikerül. Orrháta egy centiméterrel hosz- szabb és farokhordozása is határozottan jobb le- hetne, de mindez elenyésző tipikus volta, nagy- sága és legelsőrendű szörözete mellett. Majd úgy tíz évi tenyésztés után az előbbi két hibával is lehetszámolni. Pucher Ödön szintén „Névtelen“- jének orrháta jobb, de orra testszinü és farok- hordása rosszabb az előbbinél. (I. díj.) Buzás wieni championja vágott fülű és farku és nem teljesen mentes a kuvasz reminiscenziától. (II. díj.) Az okányi Schwarz-féle ebek nagyon is magukon hordják a keresztezés jellegét. Nagy Géza t. munkatársunk ebei szintén ilyen jelle- gűek, de 3 klasszissal jobbak az előbbieknél. Közelednek a Komondor typushoz. „Champion Zsazsa“ Kovásznay Géza szép szukája sajnos hiányzik. Pucher Ödön szukája nagyobb lehetne feje nem tetszetős formájú, kicsi, hegyes, de egyebekben elég tipikus komondor.

A bírálati eredmény minden hozzáértőt meg- döbbsentett. Ott állott a bírálati kör körül Ko- vásznay Géza, f. Nagy István, Murányi József, Nagy Géza és még többen magammal együtt. Kovásznay megrökönyödött s mi véle együtt. Midőn a bíró Lónyay Géza üdvözölt, figyelmez- tettem tévedésére és ki is csuszolt a szóbeszéd között azon megjegyzésem, hogy „nem értesz hozzá.“ De ezt itt e helyen kénytelen vagyok megismételni.

Nagyon emlékeztet ezen szaktudás egy állat- kerti igazgató in illo tempore elkövetett eljárásához, midőn a főka enni nem akart. Az igazgató megkrisztiroztatta, mire a szegény pára kimult.

Meglátszott a bíró környezetén, hogy egyesek hangulatot kelteni akarnak, protekciókat oszto- gatni a tulajdonos barátoknak. Ebben a fő- benjáró is Grafi Frigyes volt, a ki különben min- den bírálati körben ott lézengett, beszélgetett a bírákkal, hogy a mennyire csak lehet befolyá- solja őket. Legelsősorban hálás vevőivel szem- ben, mert hiszen a tulajdonostól tudom, hogy ő szerezte be az I-ső díjas komondort.

Lónyay Géza, azt leszögezni kívánom, hogy a bíró legelső kötelességét nem teljesítette. A fo- gazatot és az ivar megvizsgálását elmulasztotta, az ebeket körül sem vezetette és a mi a fő, a fajta- jellegek előtte idegenek. A kiállítók között töb- ben kijelentették, hogy nem állítanak többé ki, ha ő bírál. Miért nem vétetik a legjobb szakértő Kovásznay Géza bírául? A bíró kötelessége különben is a bírálat megejtésénél az irányítás is. Téves mederben evezett 2 évvel ezelőtt Monostori Károly professzor és mi történt most? Ugyanaz hatványozott formában. Nem illő laiku- sokhoz bírói tisztséget elfogadni. De felvonult a zugolódásra a segédcapat is, Reusz Henrik sze- mélyében, a ki óvatosan előbb megkérdezte, hogy melyik kutya kié a ki nekem szokott bő- beszédűségével előadást akart tartani a lábak és czombok szörözetéről. Nem tudtam boszankod- jam-e vagy nevessek-e? Én személyiség műkö- dését az állattenyésztés más ágazatainál is csak úgy kezelem, mint az azokban jártas tenyésztők, a kik azt mondják hogy: „nem kell öt komo- lyan venni!“ Az ebtenyésztésben tudása azon- ban, mit is mondjak úgy nagyhirtelenében csak — pepita.

*

Eddig szól a referádám az ebekről. Hogy a rendezés körül mi volt jó és mi hibás, azt is röviden elmondom.

A bírálati körök körül már megengedettett a publikum csoportosulása. Ez bent a bírálati körben egész legiója azoknak, kiknek ott dolga nincs. Szabály az, hogy a bíró és iródeáján kívül ott senkinek sincs helye. A rendezőnek is

csak addig, míg az osztály sorakozott. Akkor ki megyen és összeállítja a következő osztályt. E kiállításon pedig a bírálati körben egy csomó hangulatkelte. Tableau!

A katalógus valóságos borzalom, az osztály tabellákkal, a mi költséges is és a kiismerhetlenségig bonyodalmas.

Az 1911 őszi wieni volt a legtökéletesebb katalógus az 1902-iki budapesti ebkiállításnak az utánzata. Ezt kell meghonosítani.

Továbbá annyi hely van a Tattersall csarnokában, hogy a bírálati körököt ott mind el lehet helyezni (és a második napon leszerelni) és nem a szabadban, hogy bíró, elővezető, publikum és ebek a szétől és naptól szenvedjenek.

A Championátusokkal azonban spórolni kell. Az fő v. nyílt osztály legjobb ebbe még ne legyen Champion, mert az ilyen pazarlások eredménye lehet, hogy lelkesebb, de nem jártas tenyésztő ebe, ha külföldön kiállítatik, a nagyobb és jó konkurrenzia mellett, könnyen az utolsók közzé kerül a mi a magyar Championatusnak árthat.

A mi határozottan dicséretet érdemel az, hogy a díj kifüggesztési czédulák okos megszerkesztése volt. A különféle díjczédulák valóságos okmányok. Helyes volna azonban a katalógus szám mellé az eb nevét ki írni. Akkor feleslegessé válnak a diplomák. De ezen eljárás mellett illő volna, mint Angliában és a Kontinens művelt államaiban a bírálati körökben egy-egy iskola táblát felállítani, azon az osztályok és az ebek számai mellett a díjat is kiírni, mely minden újabb osztály beérkezése után letörölhető és újabb számokkal pótolható; különösen akkor alkalmas ez, midőn a díjczimkének hivatalosan és csak a második napon függesztetnek ki és nem úgy, mint azelőtt rögtön a bírálat megejtése után.

Már említettem, hogy a bírák megválasztásában óvatosnak kell lenni. *Krausz* az osztrák bíró, mint „all round judge” nem intim a fajtákban. 28 éve ismerem és sok Schnitserére utalhatnék Budapesten; de tehetségeit általában gyengének minősítem. *Schröfl* csak bizonyos klikkek bírója. Pedig tud bírálni. De annál inkább a helyzet magaslatán állott *Cseh Ödön* a szálkásszörű foxterriereknél és *Kerpely Béla* is megállotta helyét. Sajnáltam, hogy a kotorék versenyt nem *Kosztics* Labud bírálta el. Az azután ért hozzá!

Az ebek ellátásáról a *Polsterer Henrik* (Fattinger)-féle eblepénygyár gondoskodott. A mely eb a lepényt csak szárazon kapta, ott bajok nem voltak. De ősrégi tapasztalat az, hogy a lepény főzve az ebeknek hasmenést okoz. A második napon pedig már az ebek hasmenéseinek napja volt.

Alkalom adtán ha szükséges majd még többet elmondok.

A tej mint bizonyos emberi és állati betegségek előidézője és óvintézkedések a közegészség megvédése czéljából.

Irta: *L. Gedoelst**), állatorvosi iskolai tanár Cureghembben (Belgium).

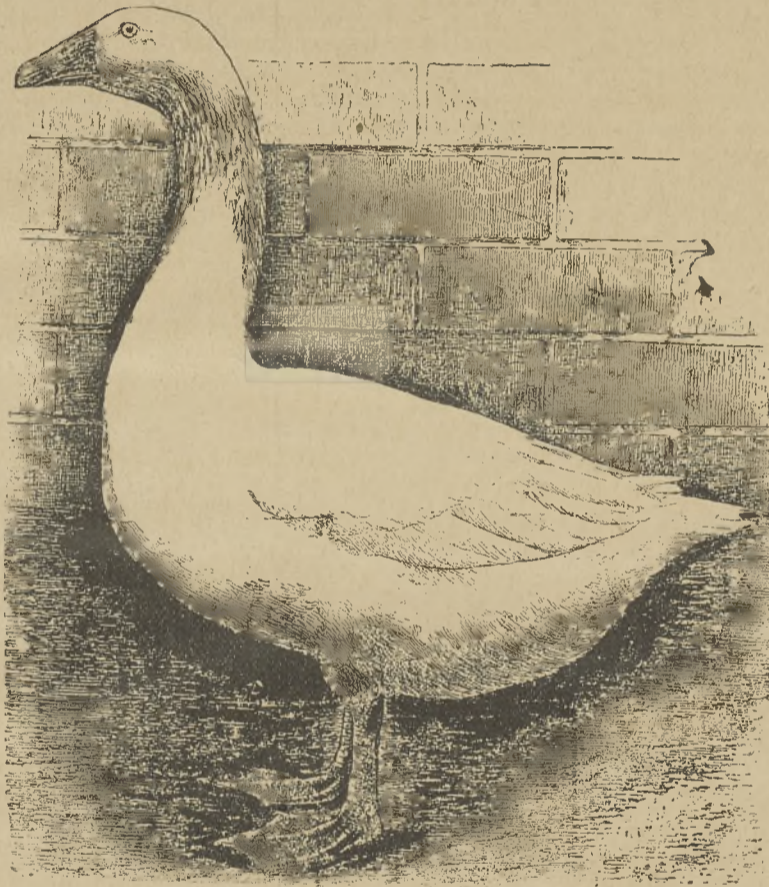
A tejnek azon tulajdonsága, hogy bizonyos emberi vagy állati fertőző betegségeknek terjesztőjévé lehet, onnan származik, hogy ezen betegségek kórokozó csirái azt megfertőzik. E fertőzés majd a fejés előtt, majd utána, azaz az állat testében mehet végbe. Az első esetben főképen oly kórcsíráról van szó, melyek emberi fertőző betegségeket okozhatnak, a melyenek a tifusznak, diftériának, skarlatának, kolerának, pestisnek, himlőnek, stb. kórnműző baktériumai. A második esetben oly kórcsíráról van szó, melyek magát az állatot is megfertőzhetik és az emberre is átragadhatnak; ilyenek a gümőkór, száj- és körömfájás, a máltai láz, az ellési bérulás, mely az Egyesült Államokban fordul elő, a tőgygyulladás, lépene, a himlő, gyomor- és bélgyulladás ragályanyagjai.

Könnyen érthető, hogy ezen fertőző betegségek ellenében alkalmazandó óvintézkedések a szerint változnak, hogy a szóban forgó fertőzés az előbb említett két eset egyikébe vagy másikába tartozik. Az első esethez tartozó fertőzések főltételei világosan meg vannak állapítva és az

*) Nemzetközi tejgazdasági kongresszus főtitkárának ezen czikkét, mint nagyon is közérdekűt közölni szükségesnek tartottuk. Szerk.

ezek ellenében alkalmazandó óvintézkedések már nem képezik vita tárgyát. E fertőzés leggyakrabban a tejesevények és kannák tisztítására felhasznált, vagy pedig hamisítás czéljából a tejhez kevert víz útján történik. A tejnek megfertőzése a tejelő állatok gondozásával, továbbá a fejéssel és a tej kezelésével megbízott fertőző betegségben szenvedő, vagy ilyen betegekkel érintkező egyének útján is bekövetkezhetik. Mi sem könnyebb, mint az ily fertőzés megakadályozása: a tejesedények és tejgazdasági eszközök tisztítására csak oly vizet szabad felhasználnunk, melyet előzetesen gondosan felforraltunk, vagy ivásra alkalmasnak találtunk; a tej kezelésével csak egészséges embereket szabad megbízunk, kik betegekkel nem érintkeznek. Ki van mutatva annak a lehetősége is, hogy a fertőző betegségek kórcsírát rovarok (főleg legyek) is közvetíthetik. Ezen veszélyt is könnyen megakadályozhatjuk, ha gondoskodunk arról, hogy a tej gyűjtése, eltartása és szállítása zárt edényekben történjék.

Ezek az óvintézkedések teljesen kielégítők azon fertőzések ellenében, melyek fejés közben, illetőleg a tej további kezelése folyamán következhetnek be; teljesen hatástalanok azonban, ha a betegségek kórokozó csirait a tej már a tejelő állat tőgyében is tartalmazza, azaz már fejés előtt kerültek a tejbe.

63-ik ábra. Az olasz lud.

Itt már nem bizonyos fertőzések megelőzéséről, hanem az általuk okozott veszedelmek ellenében alkalmazandó óvintézkedésekről van szó. Ezeknek keresztülvitelénél csak kétféle eljárás alkalmazása vezethet sikerre: a tejtermelésből kizárása a beteg állatoknak és a tejbe került kórnműző csirák előlése a tejnek kellően végzett pasztörözése vagy felforralása által.

Heveny fertőző természetű megbetegedések esetén, melyek néha nagy időközökben ismétlenül előfordulnak, mint a száj- és körömfájás, az első sorban említett eljárás lesz eredményesebb, melynek keresztülvitelét több hatósági rendelet kötelezővé is teszi. Másképpen áll a dolog hosszabb ideig tartó betegségeknel, melyek az állatállomány tekintélyes részét megtámadják, mint a gümőkór, mely fertőző betegségben a tejelő állatoknak állandóan 60—80%-a szenved. Ilyen fertőző veszedelmekkel szemben a tej felforralása az egyedüli biztos óvintézkedés. Helyenvaló tehát a forralás módjának és idejének közelebbi vizsgálata. Tapasztalat igazolja, hogy a tejnek mérsékelt hevítése elegendő arra, hogy a benne levő ragályanyagokat elöljük. *Rosenau* nemrég bebizonyította, hogy 20 percig tartó 60°-os hevítés elegendő még a gümöbaczillus előléseire is, mely pedig a tejben a melegnek legjobban ellentálló kórcsírát képviseli. Azon mértékben, a mint a hőmérsékletet emeljük, a hevítés tartalmát csökkenthetjük, úgy, hogy 82—90° ra történt hirtelen (3—7 másodpercig tartó) hevítés elegendő arra, hogy a gümöbaczillus ál-

tal infiziált tej fertőzőképességét megsemmisítsük, miként ezt az 1904. évi április havában Brüsszelben tartott nemzetközi tejgazdasági kiállítás alkalmával a pasztöröző készülékek vizsgálatára kiküldött bíráló-bizottság megfigyeléseiből megállapították. Ennek alapján állíthatjuk, hogy a gyakorlati tejgazdaságban keresztülvihető pasztörözéssel a tej összes kórnműző csirait biztossággal előlhetjük.

Most még csak azt a kérdést kell vizsgálat tárgyává tennünk, mely mértékben kívánatos a pasztörözés keresztülvitele. Elég, ha e kérdést csak a gümőkórra nézve tesszük fel. Valóban soká vitatkoztak a fölött, a nélkül, hogy meg egyezésre jutottak volna, vajjon csak azon tej tekinthető-e fertőzőnek, mely tőgygümőkóros állatoktól származik, vagy pedig az is, melyet általános gümőkóros tehensz szolgáltatnak, tekintet nélkül a tőgy egészségi állapotára. Jóllehet úgy tűnik föl, hogy az első véleményhez kell csatlakoznunk, e kérdés mégis minden fontosságát elveszítette, mióta *Schröder* és *Cotton* bebizonyították, hogy a gümöbaczillusok igen gyakran és sokkal nagyobb számban keverednek a tejbe fejés után a bélsár által, mint fejés előtt a mirigyszöveten keresztül.

Ily körülmények között minden tejet az egészségre veszélyesnek kell tekintenünk, mely gümőkóros állattól származik és a pasztörözés egy kötelező óvintézkedés minden oly tejjel szemben, mely ilyen eredetű és közfogyasztásra van szánva. Magától értetődik, hogy ezen intézkedés csak ott tehető kötelezővé, hol lehetetlen valamennyi gümőkóros állatot a tejtermelésből kizárunk.

Ha másképpen járnánk el, ez az orvosoktól bizonyos esetekben ajánlott nyers tej fogyasztásának elnyomását jelentené. Nyilvánvaló, hogy oly tejgazdaságok, hol az állatokat rendszeres tuberkolozásnak vetik alá és a hol azon teheneket, melyek pozitív eredményű tuberkulin-reakciót adnak, rendszeresen kiselejtezik, felhatalmazást nyerhetnek friss tej szállítására is.

Az elmondottak alapján azt hisszük, hogy az alább felsorolt óvintézkedések elegendők a közegészség megvédésére azon veszedelmek ellenében, melyek onnan származnak, hogy a tej bizonyos emberi vagy állati fertőző betegségeknek terjesztőjévé lehet. Kívánatosnak tartjuk egyszersmind, hogy ezen óvintézkedések a tejkereskedést szabályozó rendeletek közé is felvétesse-

nek.

1. A tejes edények és egyéb a tejjel érintkező eszközök mosásához csak tiszta, forralt, kifogástalan ivóvíz használható.

2. A tej fejését és kezelését csak oly egyének végezzék, kik egészségesek és betegekkel nem érintkeznek.

3. A tejnek gyűjtése, eltartása és szállítása légmentesen elzárható edényekben történjék.

4. Beteg állatoktól származó tej a forgalomból kizárandó vagy csak előzetes kellően végzett pasztörözés után kerülhet fogyasztásra.

5. Tőgygümőkóros állatok haladéktalanul kiirtassanak.

6. Friss tej árusítása csak oly tejgazdaságoknak engedhető meg, melyekben az állatok mentességét a gümőkórtól évente megismételt tuberkulin próba igazolja.

Az olasz lud.

Miután nemrégiben egy kérdés lett e lapokban publikálva az olasz lud standardját illetőleg, bártorkodtunk mult lapszámunkban a feleletet megadni, a mennyit t. i. megtudni képesek valánk. Mivelhogy tenyésztőink nagyon érdeklődnek e fajta iránt és több oldalról felszólítottunk annak bemutatása végett, ezennel az ideális típust t. olvasóinknak bemutatjuk.

Kérdések és feleletek.

Kérdés: Magyar ökör munkaképessége. Hazánkban mai kor mindent felkarol mi idegen s így a tarka marhatenyésztés honosult meg a magyar fehér vagy hamvasszörü marha rovására, de már kezdenek visszatérni némelyek e kitünő igavonóhoz, miért is kérem ehhez értő szaktársaimat sziveskedjenek e lapok hasábjain közreadni, hogy mennyi egy magyar ökör napi munkaképessége a nyugati marha p. o. a simmenthali ökör képességéhez viszonyítva. Talán nemcsak én, de mások is okulhatnak a feleletről.

F. G.

Kérdés: Háton mosott gyapju. Kérem velem tudatni, vajjon a juhoknak hideg vízben s zuhanynyal ellátott fürdőben mosott gyapja mennyivel értékesül rosszabbul, mintha meleg szaponiális lugban lennének mosva? Így tudnék előirányzatot készíteni arról, hogy kifizetődne-e a mosóhelyiség átalakítása, kádak, kazán stb. beszerzése és egyéb költségtöbblet mint p. o. szaponária, szóda, munkabérek stb. — a gyapju ár-többlet folytán.

F. F.

Felelet: Kecskefogatokhoz jök-e a bakok című kérdésre.

A mi a kecskekakokat illeti, azokat korán kell az igához szoktatni s épen úgy fogják huzni kis kocsijukat, mint a gidák. Szelid bánásmóddal, jó gondozással s erőteljes takarmányozással munkaképességüket fokozhatjuk, de tuleröltetni nem szabad őket, mert csökönnyössé válnak. Két bakkecske együtt jól fogja a kérdésben jelzett teendőket teljesíteni szerény véleményem szerint, de a gyermekek kezére, kivált ha azok pajkosak nem adnám őket, mert néhány ostoresapással elronthatnák őket s utóbb már munkára sem lennének alkalmazhatók. Különben is a leg-tisztább tartás daczára is elvitázhatatlan erős szaguk van a bakoknak s ez nem is volna kellemes a gyermekeknek, azért ezek fogatát a tejelőkecskék közül kell kiválogatni. Bakot és anyakecskét összefogni nem szabad, mert ha az utóbbi esetleg üzekedni kezd a bak is izgatott lesz s veszedelem fenyegetné a járművet.

F. Z.

Felelet: Teherhuzó ebek tenyésztése című kérdésre.

Válaszom igen rövid lesz. Mint az ebek ném-csak formalisztikai de karakterbeli tulajdonságainak is ismerője, nagyon is lenézem azt a barbarizmust, melyet akár az alaposság kétséges hazájában Németországban, akár más államokban a szegény kutyákkal üznek, vagyis hogy őket befogják. A kutya nem igavonónak született. Mint igavonóval azonban rendesen krudelisan is bálnak és épen azok a tanonegyerek, a kiket a kérdésttevő olyannyira lesajnál. A nap hevében ad-e az a tanonegyerek a befogott kutyának vizet, hogy ne szomjazzon, télvíz idejében almot vagy takarót az utcán, hogy meg ne hulljön, míg az árut a házba szállítja? Kap-e az ilyen igavonó kutya rendes táplálékot és pihenőt otthon munkája végzése után, hogy erőt merithessen másnapi munkájához? Igen a leghitványabb konyhahulladékok, néhány csontot, azonkívül rugást és ütlegelést. Kérdésttevőnek bizvást megmondom, hogy az ebtenyésztést ne degradálja le az igavonó állat nevelésére és ne is keressen fajtát, a mely ennek megfelelne. Végye például Angliát, ott nemesebben gondolkodnak az emberek, ott az ember leghivebb barátja sokkal nemesebb intenciókban részesül. Kérdésttevőt kérem nemesebb szempontokból, hogy ejtse el igavonó ebek nevelésére irányuló törekvését, hiszen mindenfelé az állatvédelmet propagálni honfiúi kötelesség.

B. G. F.

HIREK.

Lovaglőverseny. A Tattersaal pályáján hétfőn délután folyt le az U. Sz. nagy lovaglőversenye a megszokott fényes keretben, igen nagy érdeklődés mellett.

A részletes eredmény a következő:

I. **Dijlovaglás.** 1. Valentényi L. h. husz. hdn. Miczus, lov. Vargyas A. husz. fhdn. 2. Jakobovich J. fhdgy. Johnson lov. tulajd. 3. Br. Spiegelfeld fhdgy. Sheriff, lov. tul. 4. Tóthvárad Asbóth Ö. száz. Danilow, lov. Keresztes Gy. fhdn. 3. Hieffer N. hdn. Bob, lov. tul. 6. Édei K. hdn. Talisman, lov. tulajd. 7. Joanovich E. őrn. Tulipán lov. br. Wimpffen F. fhdn.

II. **Dijugratás.** 1. Prónay S. száz. Granit lov. tulajd. 2. Franz Mario őrn. Rufus, lov. Potten G. fhdn. 3. Boronkay K. hdn. Gitta, lov. tulajd. 4. Keresztes A. hdn. Csalfa lov. tulajd. 5. Ögr. Pallavicini A. fhdn. Rózi, lov. tulajd. 6. Haberstumpf J. hdn. Kozma I. lov. Thomka Z. száz. 7. Szentkirályi B. száz. Kohinoor, lov. tulajd.

III. **Jeu de barre.** 1. Halász M. száz. Tehetség, lov. Valerián Zs. fhdn. 2. gr. Andrassy G. Tobi lov. Lipsey M. fhdn. 3. Dömötör S. hdn. Exi, lov. tulajd. 4. Szabó J. fhdn. Olga, lov. tulajd. 5. Br. Spiegelfeld K. fhdn. Kommandant, lov. tulajd.

Hidegvérü lótenyésztés. Trencsénvármegye hidegvérü lótenyésztési szövetségének alakuló közgyűlését május 15-én tartották meg Trencsénben Bissingen-Nippenburg Ernő gróf, a vármegyei lótenyésztési bizottság elnökének elnöklésével. Az elnöklő grófnak sikerült közbenjárásával, melyet Szalavszky Gyula főispán is támogatott, a minisztériumot meggyőzni és ennek engedelmével a megyében, a báni járás kivételével, szövetkezeti uton hidegvérü lótenyésztési szövetkezetet létesíteni, a melyhez a minisztérium 5000 korona államsegítséget engedelmzett. E hónapban indult meg a szervezés, melyben támogatta Bissingent Petrács Károly királyi tanácsos, gazdasági egyesületi elnök. A megalakulás alkalmával körülbelül 250 tag iratkozott be a szövetségbe. Egyelőre a vármegye három járásában létesült fiók-szövetség: a trencsényi, puhói és vágbesztercei járásokban. A szövetség elnökévé Bissingen-Nippenburg Ernő gróft választották. Helyettes elnökök lettek: Petrács Károly királyi tanácsos a trencsényi, Borsitzky László főszolgabíró a puhói és Lika László a vágbesztercei járásra nézve. A mének beszerzése és tartására nézve oly megállapodás jött létre, hogy a szövetség 1000 koronával járul hozzá minden egyes, a szövetség által beszerzendő mén vételéhez, míg a vételár többi részét a méntartó fizeti, a kinek, öt év múlva a mén tulajdonába megy át. Elhatározták továbbá, hogy július második felében Vágbesztercén hidegvérü lódíjazást rendez a szövetség 500 kor. jutalomdíjakkal; Pongrácz János gróf 100 koronát biztosított, a többi gyűjtés útján biztosítják. Végül a közgyűlés Bissingen-Nippenburg gróf indítványára jegyzőkönyvi köszönetét fejezte ki Szalavszky Gyula főispánnak a szövetség létesítése körül szerzett érdemeiért.

Lódíjazás Keveváron. Folyó évi május hó 19-én tartotta meg a Temesvármegyei Lótenyésztési Bizottság, a Temesvármegyei Gazdasági Egyesülettel karöltve első idei lódíjazását Keveváron. Kevevára és a szomszédos községekből 67 ló lett felhajtva. Anyagra nézve Homokos község lovai voltak a legszebbek. A díjazáson összesen 1220 kor. lett kiosztva, melyhez a vármegye és a gazdasági egyesületen kívül Kevevára 100, Homokos és Székelykeve 50 - 50

koronával hozzájárultak. A csikós kanczáknál összesen 650 kor., a 3 éves kancza csikóknál 570 kor. lett kiosztva. Ezen utóbbiak azonban a földmívelésügyi miniszter rendeletére a megítelt díjaknak csupán felét kapták, a díj másik felét 1913. évben fogják megkapni; de csak akkor, ha a díjazott kancza tulajdonukban és jó kondícióban megmarad.

Segítség a békésmegyei gazdasági egyesületnek. A földmívelésügyi miniszter értesítette az alispánt, hogy a békésvármegyei gazdasági egyesületnek 70.000 korona állami segítséget utalványozott ki svájcezi tehének beszerzésére.

Az állategészségügyi viszonyok Torontálmegyében. Torontálmegye alispánjának jelentése szerint a megye állategészségügyi viszonyai 1911. év október 1-től 1912. év március 31-ig kedvezőtlenek voltak. Különösen a takonykór, lépfene és veszettség mutatkozott a szokottnál is nagyobb mértékben. A takonykór irtásával a kívánt eredményt nem érték el, mert egyes állattulajdonosok úgy vélik anyagi érdeküket megvédeni, hogy beteg lovukat, míg annál a betegség csak a kezdeti szakban van, eladják és így a betegség terjedését nagyon elősegítik. Habár ily esetekben a hatóságok a legnagyobb szigorral járnak el, a követett eljárás gyakran ismétlődik, mert mindig akadnak rosszakaratu közvetítők, a kik az ilyen lovak eladására vállalkoznak. Nem ritkán, a míg a hatóság az ilyen esetekről értesül, a beteg állat mára 4-5-ik udvarban van és az ott lévő állatokat is befer-töztve.

Megszervezett élelmiszerkereskedelem. A Köztelek helyiségében Károlyi Mihály gróf meghívására és elnöklése mellett a főváros, a gazdák, az Államvasut és az élelmiszerkereskedelem képviselői értekezletet tartottak abból a célból, hogy a termelőt és a fogyasztót egymással közvetlenebb összeköttetésbe hozzák s az élelmiszer kínálatot a kereslettel egyensúlyba egykezzenek hozni. Az értekezleten Károlyi Mihály grófnak kívül jelen voltak: Rubinek Gyula, Jeszenszky Pál, Szilassy Zoltán, Sierbán János, a földmívelésügyi kormány részéről Bartók József államtitkár, az Államvasutak részéről Kotányi Zsigmond igazgató, a főváros részéről Bárczy István dr. polgármester, Vaszilievits János dr. alpolgármester, Folkusházy Lajos tanácsos, Vázsonyi Vilmos, Glücksthal Samu, Eulenburger Salamon és Hütötház részvénytársaság részéről Küszler Henrik igazgató. Az értekezleten csak általános elveket beszéltek meg és főleg az volt a tanácskozás lényege, hogy miképpen lehetne a termelők és a főváros fogyasztói között szoros és állandó összeköttetést létesíteni. Sierbán János fejlette ki, hogy a fővárosban nincs szervezett élelmiszer nagykereskedelmünk. A magyar hus Bécsben olcsóbb és jobb, mint minálunk, részben mert ott a husvizsgálat enyhébb, másrészt pedig azért, mert különösen az északkeleti vármegyéből a marhának azt a részét (évente körülbelül 50.000 mázsa súlyban) a melyet az ottani lakosság egy része rituális okból nem fogyaszt el, Bécsbe szállítják. A bajon segíteni csak úgy lehet, ha az összes tényező, a gazdák, a kormány, a főváros és az Államvasutak összefognak. Sierbán János indítványt is terjesztett elő, melynek értelmében az illetékes tényezők lépést fognak tenni az Angliában bevált gazdasági postacsomag rendszernek (coli agricol) megvalósítására nálunk. A vidék termelését pedig a főváros fogyasztásának kereslete értelmében úgy fogják szervezni s irányítani, hogy a gazdáknak egyes termelvények termelésére irányítást fognak adni a fővárosba hor-

KEMNA FORRÓGŐZEKÉI

szabadalmazott

SCHMIDT mérnökdoktor hirneves füsteső-tulhevitőjével

Minden más nedvesgőz-, compound- vagy compound-tulhevitett rendszert úgy teljesítő-képesség, mint tartósság tekintetében messze felülmúlnak és lényegesen kevesebb szenet fogyasztanak.

Referenciákkal, kimerítő felvilágosításokkal és költségvetésekkel szolgál:

KEMNA J. BUDAPEST, VI., Váci-körut 51. szám.

Sürgőnyczim: Kemna, Budapest. Telefon 91-21. Telefon 91-21.

APRÓK.

dott készlet elárúsításának biztosításával. Hasonló értelemben szólalt föl Folkusházy Lajos is, a ki részletesen ismertette a főváros közélet-
mező politikáját és azokat az okokat, a melyek a fővárosnak működését e téren megbénítják. Károlyi Mihály gróf köszönetet mondott a megjelenteknek s az eszmecsere, a melynek alapján folytatólagos tárgyalások fognak megindulni, ezzel véget ért. Az értekezleten a Hűtőház városítása szóba nem került s így az erről szóló hírek nem felelnek meg a tényeknek.

Két millió kár állatbetegségek következtében. Somogy megye gazdái állatbetegségek következtében az elmúlt évben igen nagy károsodást szenvedtek. Kacs Kovács Lajosnak, Somogy megye alispánjának jelentése szerint a múlt évben lezajlott járvány folyamata alatt ragályos száj- és körömfájásban megbetegedett összesen 119.465 drb. szarvasmarha, 142.095 drb. juh és 130.140 drb. sertés. Ebből elhullott 2049 drb. szarvasmarha, 6745 drb. juh és 6989 drb. sertés. Tényleg azonban több lehetett a megbetegedések és elhullások száma. Különösen aránylag több szarvasmarha betegedett meg, mert a szarvasmarhák igen csekély kivétellel mind átmentek a száj- és körömfájáson, a vármegye szarvasmarhaállománya pedig 180.000 drb.-ból áll. Ebből hivatalos kimutatás szerint körülbelül 140.000 drb. volt beteg. A vármegye juhlétszáma 230.000 drb., sertéslétszáma pedig 330.000 drb.-ból áll. Ennek tényleg csak egy része volt beteg, azonban aránylag sokkal több szopós bárány és malacz hullott el, mintsem a hivatalos adatok feltüntetik. Egy egy szarvasmarha megbetegedése, a súlyvesztés, munkavesztés és tejhozamvesztéssel 10 kor. átlagában számítva 1.394.650 kor. kárt okozott. Tekintve azonban, hogy ugy a megbetegedések, miként az elhullások körül eltitkolások fordultak elő, Somogy megyében a száj- és körömfájás által okozott kár a 2 millió koronát meghaladta, mihez még a forgalmi korlátozások által előidézett károk járulnak.

Halászati tanfolyam erdőőrök számára. Serényi Béla gróf földművelésügyi miniszter a kincstári erdészeti kezelésében levő halászati jobb művelése és hatásosabb kihasználása iránt megindított akciója érdekében a znióvár-aljai királyi közalapítványi uradalom pisztrángos tógazdaságában a kolozsvári, lugosi, lippai, ungvári, szászsebesi, orsovai és tótsóvári erdőhivatalok kerületéből kiküldött erdőőrök számára nyolcnapos halászati tanfolyamot rendezett. Az oktatás a halászás összes kérdésére kiterjedt és a tanfolyamot Simonffy Gyula királyi segéderdőmérnök vezette.

A kolozsvári méhészeti kongresszus. Az V. orsz. méhészeti kongresszust aug. 18. és 19. napján tartják meg Kolozsvárott, melynek érdekes és tanulságos része lesz az augusztus hónap 18—24. napjain rendezendő mézvásárral egybekötött országos méhészeti kiállítás. Az Erdélyi Méhész Egyesület minden lehető megteszi a siker érdekében. Jósika Gábor báró elnök és Balázs Ferencz dr. főtitkár vezetik a rendezőbizottság által kijelölt munkát és közbenjárásukra a kolozsvári méhésznapi fővédői tisztségét Serényi Béla gróf földművelésügyi miniszter vállalta el, ki egyuttal jóváhagyta az egyesület részéről előterjesztett programot is. Tárgyalni fognak a kongresszuson a méhlegelő javításáról, a kaptár-kérdésről, a méhészeti törvény megalkotásáról, a méhbetegségekről, az erdélyi részek különleges méhészeti viszonyairól és a méhtermékek értékesítéséről. A kiállítási bejelentő-ívet kívánatra már most megküldik.

Az állatbetegségek összegezése máj. 19-éről.

A betegség neve	Összesen		A múlt heti állapot-hoz képest			
	közös	udvar	t	b	b	kevesebb
Lépfene	217	229	24	25	—	—
Veszétség	190	206	—	1	8	—
Takonykór	47	55	—	—	—	—
Ragadós száj- és körömfájás	9	11	1	1	—	—
Juhhimlő	21	43	—	—	3	3
Ivarszervi hólyagos kiütés	52	139	7	4	—	—
Rühkór	328	535	—	—	14	40
Bivalyvész	—	—	—	—	2	2
Sertésorbáncz	236	529	35	90	—	—
Sertésvész	733	2191	67	360	—	—

A száj- és körömfájás gyógyítása — chromsavval. Egy francia orvos, dr. Jawe, párisi praxisa közben arra a tapasztalatra jutott, hogy a chromsav a ragadós száj- és körömfájásnak kitűnő gyógyító szere. A szájban, a tőgyön és a csülkök között keletkező és a betegséget jellegző hólyagok után maradó sebek és fekélyek például tiszta chromsavval beecsetelve igen gyorsan — 1—2 nap mulva tökéletesen meggyógyultak. Azok a tehének, melyek a sebek miatt fájós szájukkal egyáltalán nem akartak enni, a chromsavval történt beecsetelés után következő napon már enni kezdték és ezért nem is romlottak le és tejük sem apadt el. Meg kell azonban jegyezni, hogy valódi, csakis kén-sav mentes chromsav használandó, ha biztos eredményt akarunk elérni.

N. D.

Rugalmas igavonó hámistrang. Marey angol tanár már régen kimutatta azt, hogy a rugalmas vég-betétekkel szerkesztett hámistrangokkal a lovakkal sokkal több terhet kevesebb fáradsággal és erőkifejtéssel lehet elvontatni, mert az ilyen rugalmas igavonó istráng az állat erőkifejtésének jobb kihasználását elősegíti. Azóta a külföldön szeltében folyt az ez irányú kísérletek s az eredmények oly fényesen igazolták az angol szakember fölfedezését, hogy e tapasztalatot máig a külföldön már általánosan értékesítették s a rugalmas fölszereléssel kombinált hámistrangok használata a legszélesebb körökben tört magának utat. Ujabban a francia tüzérség végzett ezzel nagyobb szabású összehasonlító kísérleteket és e kísérletek is fényesen igazolták, hogy a rugóval kombinált hámistrangokkal vontatott kocsokra 22—25%-kal több terhet lehetett felrakni, mert a lovak annak elvontására ugyanannyi erőt használtak föl, mint a közönséges hámmal fölszerelt s 22—25%-kal kevesebb teherrel megrakott kocsik elvontására.

Sertésvész és — baromfikolera. Georges német professzor az általa észlelt és vizsgálat alá vett több esetből kifolyólag — a sertésvész és a baromfikolera között összefüggést és közeli rokonságot állapított meg. Egy esetben 14 darab sertést oltott be orbáncz ellen a Lorenzféle orbáncz szerrummal — és e sertések közül néhány négy hónap mulva sertésvészben hullott el. Ezeket a professzor boncolta és a boncolás közben megállapított kórismét a tüdő és a szív véreinek mikroszkopiai vizsgálata is megerősítette. Mivel pedig a még életben maradt többi sertés is gyanus tüneteket (köhögés, étvágytalanság, ingadozó járás, bágyadság) mutatott, nyomban septiciidint rendelt a tanár és ezzel oltotta be valamennyit, úgy hogy további elhullás nem is következett be. Sajátságos észlelet volt azonban az, hogy ugyanekkor sem e helyütt, sem a közeli környéken sertésvész eset sehhol nem fordult elő, ellenben a sertésvész udvarban és a község több más udvarában is baromfikolera uralkodott. Egy másik esetben egy hannoveri községben 2 nap lefolyása a 22 drb. hizott sertés hullott el, mire a tö t sietve a vágóhidra vitték. A tanár leöleük után ezeket is boncolta és megvizsgálta és ezeken is sertésvést állapított meg. Ugyanezen helyen a sertések elhullása előtt és vele egyidőben 80—90 drb. tyúk hullott el baromfikolerában. A sertések vályujában megmaradt kukoricadarát ezután kísérletből ludakkal etették meg és a ludak, a melyek pedig ezelőtt semmi kóros tünetet nem mutattak, már harmadnapra megbetegedtek és a következő napon mind megdöglöttek. Boncolásuk pedig baromfikolerát állapított meg. Megjegyzendő, hogy ebben az esetben is a sertésvész és a baromfikolerát bakteriologiai vizsgálattal megállapították, sőt ellenőrzés okából a vágóhidi igazgató és a landsbergi porosz bakteriologiai vizsgálattal is megerősítették. Több hasonló eset is fordulván elő, Georges tanár kénytelen volt a két betegség közli összefüggést és közeli rokonságot megállapítani, a mit most a tudományos és orvosi körök elbírálása és vizsgálata alá bocsátott. Természetesen egész Németországban nagy kíváncsisággal várják most a tudósok vizsgálatának eredményét, a mely talán közelebb fog vinni a sertésvész serum-therapiájának megoldásához.

Vásári tudósítások.

Vásári jelentés: Budapesten, 1912. évi május hó 23-án tartott heti lóvásárról. A vásári forgalom közép.

Jegyeztetett	Fel-hajtás	Eladott	Árak kor.-ban
I. jobb minőségű lovakból:			
a) hátság	15	7	316 560
b) könnyebb kocsi (jukkor stb.)	40	22	460 900
c) nehezebb kocsi (hintós)	10	3	900 1000
d) ás kocsi (nehéz nyugoti faj)	76	39	200 390
e) p. ny.	46	25	148 298
II. Közép minőségű lovakból:			
a) nehezebb félék (fuvaros ló stb.)	90	30	200 340
b) könnyebb félék (parasztló stb.)	156	94	98 220
III. Alárendelt minőségű lovakból:	482	311	42 90
Összesen		909	531

1. Székesfővárosi vágóra vásároltattott 146 darab. 2. Wien-i vágóra vásároltattott 45 drb. 3. Tulajdonjogra gyanus ló lefoglaltattott —. 4. Ragályos betegségre gyanus ló lefoglaltattott —. 5. Takonykór miatt a gyeptesierhez küldett — drb.

Budapesti vágómarhavásár.

Hivatalos jelentés.	1912. május 23.		
Főlhajtás és árak:	I.	II.	III.
287 Bika	80—94 (100)	60—78	—
781 Magyar hizott ökör	90—102 (107)	74—88	60—72
380 Tarka hizott ökör	96—112 (116)	73—94	60—76
— Magyar legelőmarha	74—90 (—)	56—72	—
— Boszniai ökör	—	—	(—)
85 Magyar tehén	—	(—)	56—90
422 Tarka tehén	—	(—)	56—92 (—)
31 Bivaly	50—76 (—)	—	—
66 Növendékmарha	—	(—)	56—88
2142	Eladatlan 44		
A felhajtás 7 darabbal kisebb, mint az előző héten. Irányzat élénk, az árak emelkedtek.			

Budapesti juhvásár.

Hivatalos jelentés.	1912. május 20.	
Főlhajtás és árak:	K	—
332 Hizalt férfi	61—68	—
— Feljavított juh	—	—
— Kisorsolt kos	—	—
— Kiverő és anyajuh	—	—
— Durvaszörü	—	—
Irányzat lanyha.		

Budapesti szurómarhavásár.

Hivatalos jelentés.	1912. május 21.		
Főlhajtás és árak:	—	—	—
1449 Magyar borju	120—130 (132-140)	92-108	—
— Magyar fött borju	—	—	—
33 Galicziai borju	—	—	—
— Öltött bárány párja	—	—	—
8 Rugótt borju	92—108 (—)	—	—
278 Főtt bárány párja	13—18 (—)	—	—
— Öltött gödölye	—	(—)	—
Eladatlan			
Irányzat élénk, az árak emelkedtek.			

Kőbányai kiviteli sertésplac betiforgalma.

Hivatalos jelentés.	1912. május 14. — 1912. május 21.	
Állomány	május 14.	34490
Erkezett		3555
Összesen		38045
Elszállított:		
Helyi fogyasztásra		409
Bel földre		1186
Bécsbe		154
Ausztriába		40
Szappanfőzőbe		—
Összes elszállítás		1749
Maradvány	május 21.	36296
Árak		

Sovány sertésárak.

Urfi Rezső bizományos, VIII., Népszínház-utca 22. Eredeti tudósítás 1912. május 22.			
Ar elősúlyban 4% engedmény.			
Vészen átmént	60—100 kg. fill.	140—130	—
" " "	100—120 " "	130—130	—
" " "	120—180 " "	180—128	—
" " "	160—200 " "	128—126	—
Vészen át nem ment	60—100 " "	100—104	—
" " "	100—120 " "	104—108	—
" " "	120—180 " "	108—110	—
" " "	160—200 " "	110—116	—
Irányzat lanyha.			

Kőbányai sertésvásár

Eredeti tudósítás.	1912. május 21.	
A) Magyar elsőrendű: Öreg nehéz, párja	K	—
400 kilón felett		—
Öreg közép, párja 300—340 kg.		—
3) Magyar fiatal nehéz, párja 300 kilón felett		162—164
Fiatal közép, párja 251—300 kg.		166—170
Fiatal könnyű		—
Sertéslétszám:		
Volt készletben	május 20-án	36248
Főlhajtás	május 21-én	270
Elszállítás	május 21-én	222
Maradt készlet	május 22-re	36296

Bécsi marhavásár.

1911. május 20.			
Főlhajtás összesen			4294
Minőség szerint:			
Hízómarha			383
Legelőmarha			46
Kicsontozni való			—
Származás szerint:			
Magyar			3871
Galicz., bukov.			447
Egyéb vidékről			470
Nemek szerint:			
Ökör			3922
Bika			482
Tehén			363
Bivaly			191
Árak 100 kg. elősúlyért fogy. adó nélkül			
Magyar hizott ökör	90—97 (102)	82—89	64—81
Galicziai hizott ökör	101—105 (114)	88—100	80—86
Tarka hizott ökör	110—116 (117-120)	95—109	90—94
Bika	92—100 (—)	—	—
Hizott tehén	90—104 (—)	—	—
Legelőmarha	—	—	—
Kicsontozni való	66—70 (—)	—	—
Bivaly	—	—	—
Konzerváru	—	—	—
Főlhajtás 721 darabbal kisebb a multhetinėl. Irányzat gyöngén a rótt.			

Bécsi sertésvásár.

Hivatalos jelentés.	1912. május 21.	
Bejelentett a vásárra		18559
Főlhajtás: Zsirtsertés		4681
Süldő		13008
Magyarországból		5814
Galicziából		11693
Osztrák tartományokból		182
Összesen:		17689
Árak:		
Magyar I. minőségű sertés		139—142 (144)
Magyar közép sertés		135—140 (—)
Magyar öreg sertés		126—140 (—)
Könnnyű és szedett sertés		120—127 (—)
Süldő		96—136—14
Irányzat élénk.		

1912. május 22.

Hus és hústermékek: Marhahus: helyb. Ia hát. 1.76-1.84 K, eleje 1.60-1.68 K, IIa hátulja 1.52-1.72 K, eleje 1.0-1.56 K, vidéki Ia hátulja 1.16-1.32 K, eleje 1.04-1.20 K, IIa hátulja 0.92-1.12 K, eleje 0.90-1.00 K kg.-kint.

Növendékmarchahus: I. osztályu (pessenyehusok) 0.00-0.00 K II. oszt. (leveshus) 0.00-0.00 K kg.-kint.

Borjúhúsok: élött, bőrb., helyb. 1.48-1.68 K, vidéki 1.24-1.48 K, Ia hátulja 1.80-1.92 K, eleje 1.40-1.52 K, IIa hátulja 1.50-1.70 K, eleje 1.30-1.36 K kg.-kint.

Juhhúsok: élött, nyuzott helyb. Ia 1.28-1.36 K, élött, nyuzott helyb. IIa 0.00-0.00 K. Bárány élött, bőrb. Ia 1.10-1.16 K, IIa 0.90-1.08 K, egészben, bőr nélkül 1.20-1.32 K kg.-kint.

Sertéshúsok: szalonnával, helyb. Ia 0.00-0.0 K, szalonnával helyb. IIa 1.52-1.52 K, szalonnával vidéki Ia 0.00-0.0 K, szalonnával, vidéki IIa 0.00-0.00 K, szalonna nélkül, helyb. Ia 1.80-1.80 K, szalonna nélkül, helyb. IIa 1.60-1.64 K, szalonna nélkül, vidéki Ia 0.00-0.00 K, szalonna nélkül, vidéki IIa 0.00-0.00 K, friss karaj 0.00-0.00 K, sonka nyers, helyb. hátsó

1.68-1.88 K, mellő 1.60-1.68 K, vidéki hátsó 0.00-0.00 K, mellő 0.00-0.00 K szalonna olvasztani való 1.24-1.56 K, sózott 1.36-1.44 K, pörkölt 1.52-1.52 K, füstölt 1.52-1.60 K, paprikás 1.52-1.60 K, hárj 1.60-1.80 K, zsir helyb. 1.52-1.60 K vidéki 0.00-0.00 K, szalámi magyar új 4.00-4.20 K, nyári 1.40-1.60 K kg.-kint.

Baromfi: Élő: csirke rántani való 2.00-4.20 K, sütni való hazai Ia 4.00-4.40 K, IIa 0.00-0.00 K, kappan hizott 0.00-0.00 K, sovány 0.00-0.00 K, fiatal ruca, 0.00-0.00 K, hizott 0.00-0.00 K, sovány 4.00-5.20 K, liba, fiatal 10.0-16.0 K, lud, hizott 0.00-0.00 K, sovány 0.00-0.00 K, pulyka, újdonság 0.00-0.00 K, hizott 14.00-16.00 K, sovány 0.00-0.00 K páronként, házinyul 0.00-0.00 darabonként.

Tisztított: osztrák Ia 1.80-2.40 K, IIa 1.20-1.60 K, jércse Ia 2.40-2.80 K, IIa 1.80-2.20 K, tyúk Ia 2.50-3.00 K, IIa 1.60-2.40 K, kappan, helyb. 0.00-0.00 K, ruca, újdonság 0.00-0.00 K, hizott 4.00-6.00 K, sovány 2.00-3.60 K, liba, újdonság 6.00-10.0 K, lud, hizott 1.60-2.20 K, pulyka, újdonság 0.00-0.00 K, pulyka, hizott 1.80-2.00 K kg.-kint.

Vad és vadhus: szarvas, egészben 0.00-0.00 K, őz, egészben 1.70-2.00 K, vaddisznó, egészben 0.00-0.00 K, dämvd egészben 0.00-0.00 K, nyul, nagy 0.00-0.00 K, vadlud 0.00-0.00 K, vadruca 0.00-0.00 K, fácán 0.00-0.00 K, fogoly 0.00-0.00 K, szalonna, erdei 0.00-0.00 K kg.-kint.

Tej és tejtermékek: Tej, teljes 26-28 K, lefölözött 0.00-0.00 K, tejszín, habnak 1.40-1.60 K, főzésre 80-85 K, K, tejfel 80-100 K, vaj szövetek centrif. tea-vaj 2.80-3.40 K, köptüt 2.00-2.20 K, főző darabos 2.00-2.20 K, juh-vaj 0.00-0.00 K, tehénturó Ia 50-52 K, IIa 40-48 K juh turó Ia 0.00-0.00 K, IIa 0.00-0.00 K, lóptó turó 1.20-1.40 K kg.-kint.

Tojás: friss tojás, teatojás 6.60-6.80 K, főz 6.00-6.40 alföldi 81.00-82.00 K, erdélyi 80.00-81.00 K, meszes 0.00-0.00 K.

Laptulajdonos: ORDÓDY L.
Felelős főszerkesztő: BUZZI F. GÉZA

A vonatok indulása Budapest keleti p.-u.-ról.
Érvényes 1912 május hó 1-től.

vonat-szám	óra	perc	vonat-neme	hova
délelőtt				
1110	5	40	szv.	Balatonfüred, Tapolca
310	5	50	"	Hatvan
302	6	25	gyv.	Ruttká, Berlin
22	6	30	szv.	Bicske
8	6	40	"	Wien, Graz, Sopron
1502	6	45	gyv.	Kassa, Csorba
1512	6	55	szv.	Kassa, Csorba
1002	7	00	gyv.	Fiume, Torino, Róma
602	7	05	"	Pécs, Vinkovce
906	7	10	"	Arad, Brassó
402	7	20	"	Belgrád, Sofia, Sarajevo
1302	7	25	"	Stryj, Lemberg, Maramarossziget
312	7	30	szv.	Fehring, Graz, Triest
908	7	45	"	Gödöllő
608	7	50	"	Belgrád, Sofia, Vinkovce
1102/3	8	05	gyv.	Arad, Brassó, Balatonfüred, Tapolca
406	8	10	szv.	Munkács, Lawoczne
508	8	20	"	Kolozsvár, Brassó
1906	8	25	"	Tapolca, Eszék, Bród
506	8	35	"	Ruttká, Berlin
1706	8	55	"	Maramarossziget, Stanislau
2	9	20	gyv.	Wien, Sopron
22a	9	30	szv.	Torbágy
1508/2	9	35	gyv.	Kassa, Popr.-Felka
918	10	00	szv.	K.-szentmiklósi, Tass
520	10	05	"	Nagykátá
24	11	55	"	Bicske
314a/2	12	00	"	Gödöllő

vonat-szám	óra	perc	vonat-neme	hova
délután				
612	12	20	szv.	Arad, Tóvis, Maramarossziget
1008	12	20	"	Fiume, Róma, Eszék
344	12	30	"	Hatvan
10	12	30	"	Szombathely, Wien
914	12	45	"	Ujvidék, Sarajevo
24a/3	1	00	gyv.	Bicske
1504	1	20	gyv.	Kassa, Popr.-Felka
316	1	30	szv.	Gödöllő
1804	1	40	gyv.	Fehring, Graz
604	2	00	"	Arad, Bukarest
4	2	05	"	Wien, Páris
404	2	10	"	Sátoraljaújhegy, Lemberg, Kassa
916	2	15	szv.	Kiskörös
304	2	20	gyv.	Ruttká, Berlin
318	2	25	szv.	Hatvan
320	2	30	"	Pécel
26	2	30	"	Bicske
512	2	40	"	Szolnok
1202	2	45	gyv.	Szabadka, Sarajevo
1902	2	55	"	Tapolca, Eszék
904	3	20	"	Belgrád
512/II. 4)	3	25	"	Konstantinápoly
1016	3	30	szv.	Nagykátá
18	4	25	"	Paks
322	4	25	"	Komárom
606	5	00	gyv.	Gödöllő
410	5	10	szv.	Arad, Bukarest
6	5	15	gyv.	Miskolc
324	5	20	szv.	Győr, Sopron
514/5)	5	40	"	Szombathely, Wien
308	5	55	"	Gödöllő
920	6	05	"	Nagykátá, Szolnok
1004	6	15	gyv.	Ruttká, Berlin
510	6	15	szv.	Kunszentmiklósi-Tass
326	6	25	"	Zágráb, Fiume, Róma, Nápoli
328	6	40	"	Kolozsvár, Brassó
920a	6	45	"	Pécel
28	7	00	"	Hatvan
516	7	15	"	Kunszentmiklósi-Tass
16	7	20	"	Bicske
332	7	35	"	Szolnok
1006	7	40	gyv.	Győr, Triest
1708	7	45	szv.	Hatvan
1514	8	00	"	Zágráb, Fiume, Msziget, Stanislau
910	8	00	"	Kassa, Csorba
1908	8	25	"	India, Sarajevo
334	8	40	"	Pécs, Bród
518/6)	9	00	"	Gödöllő
1306	9	15	"	Szolnok
610	9	30	"	Győr, Graz
1506	10	00	gyv.	Arad, Brassó
336	10	05	szv.	Kassa, Csorba
912	10	10	"	Pécel
1010	10	25	"	Bród, Belgrád, Sofia, Fiume, Tapolca
408	10	25	"	Kassa, Csorba, Lemberg
12	10	55	"	Szombathely, Wien
338	11	10	vv.	Ruttká, Popr.-Felka
614	11	25	szv.	Arad, Debreczen
422	11	35	vv.	Kassa

1) Junius 1-től közlekedik.
2) Junius 15-től bezárólag szeptember 15-ig közlekedik.
3) Vasár- és ünnepnapokon május 16-tól bezárólag szeptember 15-ig közlekedik.
4) Csak vasár- és ünnepnapokon közlekedik.
5) Nagykátától Szolnokig csak szombaton közlekedik.
6) Csak szombaton közlekedik.

A vonatok indulása Budapest-Józsefvárosról
délután

330	7	05	szv.	Gödöllő
-----	---	----	------	---------

A vonatok érkezése Budapest keleti p. u.-ra
Érvényes 1912. május hó 1-től.

vonat-szám	óra	perc	vonat-neme	honnan
délelőtt				
339	5	10	vv.	Berlin, Ruttká
645	5	20	tvsv.	Debreczen, N.-várad
309	5	30	szv.	Hatvan
1905	5	30	"	Eszék, Tapolca
609	5	45	"	Brassó, Arad
909	5	45	"	Sófia, Bród, Belgrád
19	5	55	"	Torbágy
313	6	00	"	Pécel
17	6	05	"	Komárom
1707	6	15	"	Stanislau, Msziget
11	6	25	"	Wien
1505	6	30	gyv.	Poprád-Felka, Kassa
407	6	50	szv.	Lemberg, Stryj, Kassa
1007	6	50	"	Maramarossziget
815	7	00	"	Fehring, Graz
1805	7	10	"	Triest
509	7	20	"	Gödöllő
917a	7	25	"	Belgrád, Sofia, Vinkovce
317	7	30	"	Arad, Brassó
319	7	40	"	Balatonfüred, Tapolca
21	7	45	"	Munkács, Lawoczne
1003	8	00	gyv.	Kolozsvár, Brassó
911	8	10	szv.	Tapolca, Eszék, Bród
1513	8	15	"	Ruttká, Berlin
1015	8	20	"	Bukarest, Kolozsvár
513	8	35	"	Stanislau
321	8	45	"	Wien, Sopron
13	9	20	"	Torbágy
807	9	25	"	Kassa, Popr.-Felka
1005	9	35	gyv.	K.-szentmiklósi, Tass
913	9	55	szv.	Nagykátá
5	10	05	gyv.	Bicske
409	10	20	szv.	Miskolc
23	10	45	"	Bicske
605	11	30	gyv.	Arad

vonat-szám	óra	perc	vonat-neme	honnan
délután				
323	12	10	szv.	Gödöllő
611	12	30	"	Bukarest, Arad
301	12	50	gyv.	Berlin, Ruttká
903	1	00	"	Konstantinápoly
401	1	05	"	Lemberg, Kassa
7	1	20	szv.	Wien, Sopron
601	1	25	gyv.	Bukarest, Arad
1	1	30	"	London, Paris, Wien
1201	1	40	"	Sarajevo, Bród, Szabadka
1901	1	55	"	Eszék, Pécs
1301	2	10	"	Graz, Fehring
325	2	15	szv.	Hatvan
1501	2	30	gyv.	Poprád-Felka, Kassa
919	2	40	szv.	Kunszentmikl.-Tass
23a	3	00	"	Torbágy
519	3	10	"	Nagykátá
327	4	20	"	Pécel
329	5	25	"	Gödöllő
507	6	15	"	Brassó, Debreczen
15	6	20	"	Győr
625	6	25	gyv.	Poprád-Felka, Kassa
3	6	35	"	Wien, Graz
1705	7	00	szv.	Stanislau, Msziget
907	7	20	"	Sofia, Belgrád, Bród
607	7	25	"	Bukarest, Arad
421	7	35	vv.	Szerencs
805	7	45	szv.	Berlin, Ruttká
25	7	50	"	Bicske
4109	8	05	"	Tapolca, B.-Füred
607/1. 2)	8	10	"	Nagykátá
1009	8	15	"	Fiume, Bród
405	8	20	"	Lawoczne, Msziget
329b/3)	8	35	"	Gödöllő
9	8	45	"	Wien, Graz
1511	9	50	"	Csorba, Kassa
27	9	00	"	Bicske
331	9	10	"	Pécel
1907	9	15	"	Vinkovce, Pécs
603	9	20	gyv.	Brassó, Arad
29a)	9	25	szv.	Triest, Torbágy
303	9	35	gyv.	Berlin, Ruttká
1001	9	35	"	Róma, Fiume, Pécs
915	9	45	szv.	Kiskörös
408	9	55	gyv.	Lemberg, Msziget
905	10	00	"	Sofia, Belgrád
1803	10	10	"	Graz, Triest
333	10	25	szv.	Gödöllő
515	10	40	"	Segesvár, Kolozsvár
1503	10	50	gyv.	Csorba, Kassa
1101/4)	11	00	"	Tapolca, B.-Füred
25a/5)	11	10	szv.	Bicske
335a)	11	20	"	Hatvan

1) Junius 15-től bezárólag szeptember 15-ig közlekedik.
2) Csak vasár- és ünnepnapokon közlekedik.
3) Vasár- és ünnepnapokon május 16-tól bezárólag szeptember 15-ig közlekedik.
4) Torbágytól Budapest-Kelenföldig csak vasár- és ünnepnap előtti köznapokon közlekedik.
5) Junius 1-től közlekedik.
6) Csak hétfőn, de ha hétfőre ünnep esik, a reá következő köznapon közlekedik.

A vonatok érkezése Budapest-Józsefvárosra
délután

517/6)	4	40	szv.	Nagykátá
511	5	00	"	Szolnok
311	5	50	"	Gödöllő
917	6	17	"	Kunszentmiklós-Tass

A vonatok indulása Budapest nyugoti p.-u.-ról
Érvényes 1912. május hó 1-től.

vonat-szám	óra	perc	vonat-neme	hova
délelőtt				
154	5	05	szv.	Vác
152	5	15	"	Rákospalota-Ujpest
122	5	25	"	Érsekújvár
718	5	40	"	Szeged, Szolnok
4102	6	00	"	Esztergom
156	6	20	"	Rákospalota-Ujpest
6502	6	35	"	Lajosmizse, Kecskemét
102	6	50	kel.ost. exprv.	Wien, Páris, Ostende
506	7	00	gyv.	Segesvár, Stanislau
1402	7	05	"	Zsolna, Berlin
104	7	55	"	Nagyszombat, Wien
158	8	00	szv.	Dunakeszi-Alag
708	8	10	gyv.	Orsova, Bázias
712	8	40	szv.	Temesvár, Karánsebes
134	8	45	"	Nagyamros
4104	9	05	"	Esztergom
114	9	15	"	Wien, Berlin
160	9	40	"	Rákospalota-Ujpest
162	11	00	"	Rákospalota-Ujpest
6504	11	10	"	Lajosmizse, Kecskemét
136/7)	11	35	"	Nagyamros
730/8)	11	55	"	Czegléd
116	12	00	"	Wien

vonat-szám	óra	perc	vonat-neme	hova
délután				
184	12</			

Magyar királyi államvasutak.

Érvényes 1912. május 1-től.

Rákospalota-Ujpest-Verese gyház-Vác.

Állomások	Mv. 802 I. és III.	Mv. 802 I. és III.	Vv. 818 I. és III.	Mv. 804 I. és III.	Mv. 804 I. és III.	Mv. 806 I. és III.	Vv. 808 I. és III.	Mv. 808 I. és III.	Mv. 809 I. és III.	Mv. 809 I. és III.	Mv. 810 I. és III.	Mv. 802 I. és III.	Mv. 804 I. és III.	Mv. 808 I. és III.	Mv. 806 I. és III.	Mv. 808 I. és III.	Vv. 818 I. és III.	Mv. 809 I. és III.	Mv. 810 I. és III.
Budapest nyugoti p. u. (IX. I.)	ind.	525	525	705	890	845	940	940	1105	1205	215	235	410	520	600	615	710	810	840
Rákospalota-Ujpest	ind.	601	621	749	888	*926	1044	1123	1159	1239	240	305	434	538	620	644	755	835	900
Alag		611	634	759	898	937	1058	1133	1210	1249	250	315	444	548	630	654	765	845	910
Fót		617	643	805	844	943	1107	1139	1217	1255	256	322	451	555	636	660	771	851	916
Kundháza telep		619	647	807	846	945	1111	1141	1220	1257	258	324	453	557	638	662	773	853	918
Csomád		630	659	817	856	955	1124	1151	1230	1267	268	334	463	567	648	672	783	863	928
Verese gyház	érk.	639	670	828	905	*1004	1135	1200	1239	117	K. v. Gödöllőre 318	343	508	615	637	K. v. Gödöllőre 723	824	891	937
Gödöllő (IX. VII.)	érk.		788	934	944	1042		1236	208	208	342	440	541	639	732		929	947	1004
Gödöllő (IX. VII.)	ind.	428	522	789	880	944		1119	1113	1247		238	400		638			850	
Verese gyház	ind.	536	641	827	907	915		1206	1245	133		345	514		705	725		916	
Roheimtelep (A megnyitás napjától)		540	645	881	911	1019		1210	1249	187		349	518		719	739		920	
Vicziantelep		543	648	884	914	1021		1213	1252	140		352	521		722	742		923	
Órszentmiklós-Vácbotyán		546	651	886	917	1025		1216	1255	143		355	524		725	745		926	
Rudnaykert		553	658	848	924	1032		1223	1262	150		402	531		732	752		933	
Vácshartyán		557	701	846	927	1035		1226	111	153		405	534		735	755		936	
Vácztót		601	705	850	931	1039		1230	115	157		409	538		739	759		940	
Csörög		608	709	854	935	1043		1234	119	201		413	542		743	763		944	
Csörögi csárda		607	710	855	936	1044		1235	120	202		414	543		744	764		945	
Vác	érk.	618	721	856	937	1045		1236	121	213		425	554		745	765		946	
Nagymaros (IX. I.)	érk.	651	754	1023	1023			121	320	307		520	648		821	947		1000	
Budapest nyugoti p. u. (IX. I.)	érk.	720	805	845	940	1125	120	140	410	410		545	640		855	945		1150	

Vác-Verese gyház-Rákospalota-Ujpest.

Állomások	Mv. 801 I. és III.	Vv. 813 I. és III.	Mv. 808 I. és III.	Mv. 817 I. és III.	Vv. 803 I. és III.	Mv. 810 I. és III.	Mv. 802 I. és III.	Mv. 810 I. és III.	Mv. 809 I. és III.	Mv. 809 I. és III.	Mv. 801 I. és III.	Mv. 803 I. és III.	Mv. 805 I. és III.	Mv. 807 I. és III.	Vv. 805 I. és III.	Mv. 809 I. és III.	Mv. 802 I. és III.	Mv. 819 I. és III.	
Budapest nyugoti p. u. (IX. I.)	ind.					525	705	705	915		1200	1235	210	235		520	635		
Nagymaros	ind.		454			627	714	714	934		1130		1130	237	412		427	719	
Vác	ind.	408		535		722	823	920	1056		1249	214	301	342	448		618	807	
Csörögi csárda		410		536		723	824	931	1107		100	225	312	353	459		624	818	
Csörög		417		543		736	837	935	1110		108	228	315	356	502		631	821	
Vácztót		420		546		739	840	939	1113		106	231	318	359	505		634	824	
Vácshartyán		423		549		742	843	942	1116		111	236	323	405	510		637	827	
Rudnaykert		427		553		746	848	946	1120		113	238	325	407	512		641	831	
Órszentmiklós-Vácbotyán		430		556		749	851	950	1123		124	249	336	418	514		644	834	
Vicziantelep		440		612		759	900	1000	1131		126	251	338	420	526		648	838	
Roheimtelep (A megnyitás napjától)		443		615		801	903	1003	1136		129	254	341	423	519		651	841	
Verese gyház	érk.	446		618		805	906	1007	1139		132	257	344	426	532		654	844	
Gödöllő (IX. VII.)	érk.		652			934	1042	1225		208	342	440	541			732	929		
Gödöllő (IX. VII.)	ind.		428	522	648	789	880	944	1113	1236		228	228	400		600	638		733
Verese gyház	ind.	448	459	620	711	733	806	908	1008	1140	1258	135	239	346	428	533	634	708	755
Csomád		453	512	630	720	700	817	918	1017	1151	107	145	309	356	438	542	643	714	805
Kundháza telep		503	512	639	729	800	826	927	1025	1200	116	154	318	405	447	551	652	723	814
Fót		511	525	643	733	808	831	931	1029	1204	120	158	322	409	451	555	656	727	818
Alag		517	532	649	739	815	838	937	1034	1210	126	204	323	415	457	561	662	733	824
Rákospalota-Ujpest	érk.	523	543	658	748	826	*847	946	1043	1219	K. v. Gödöllőre 135	213	337	424	506	610	K. v. Gödöllőre 721	821	833
Budapest nyugoti p. u. (IX. I.)	érk.	555	605	720	845	845	910	1025	1125	1250	155	240	410	515	545	630	800	800	855

Verese gyház-Gödöllő.

Állomások	Mv. 8102 I. és III.	Vv. 818 I. és III.	Mv. 8104 I. és III.	Mv. 8106 I. és III.	Mv. 8108 I. és III.	Vv. 8132 I. és III.	Mv. 8110 I. és III.	Vv. 8134 I. és III.	Mv. 8112 I. és III.	Mv. 8118 I. és III.	Mv. 8114 I. és III.	Vv. 8136 I. és III.	Mv. 8116 I. és III.	Mv. 8120 I. és III.
Budapest nyugoti p. u. (IX. I.)	ind.		525	800	845	940	1225		215	235	410	520	600	810
Rákospalota-Ujpest (IX. V.)	ind.		621	823	926	1123	1253		240	305	434	538	620	835
Vác (IX. V.)	ind.	535		823		1056	1249		214		342	448	616	807
Verese gyház	ind.	625	Közv. vonat Rákospalota-Ujpestől	711	912	1020	1208	138	405	519	616	710	Közv. vonat Rákospalota-Ujpestől	858
Szada		631	717	918	1028	1209	146	Közv. vonat Rákospalota-Ujpestől	320	418	525	716	811	925
Felsőöreghegy		641	729	928	1036	1219	159	336	431	535	726	821	935	Közv. vonat Rákospalota-Ujpestől
Alsóöreghegy		644	733	931	1039	1222	203	339	435	538	729	824	938	Közv. vonat Rákospalota-Ujpestől
Gödöllő	érk.	647	738	934	1042	1225	208	342	440	541	732	827	941	Közv. vonat Rákospalota-Ujpestől
Budapest keleti p. u. (IX. IV.)	érk.	815	845		1210	215	320		525	735	735	830	850	*110
Hatvan (IX. IV.)	érk.	738	843	1057		249	323			635	738	902	1205	1205

*Vasár- és ünnepnapokon május 15-től szeptember 15-ig közlekedik.

Gödöllő-Verese gyház.

Állomások	Vv. 8131 I. és III.	Mv. 8101 I. és III.	Mv. 8117 I. és III.	Mv. 8103 I. és III.	Vv. 8137 I. és III.	Mv. 8105 I. és III.	Mv. 8107 I. és III.	Mv. 8109 I. és III.	Vv. 8133 I. és III.	Mv. 8111 I. és III.	Vv. 8135 I. és III.	Mv. 8113 I. és III.	Mv. 8119 I. és III.	Mv. 8115 I. és III.
Hatvan (IX. IV.)	ind.	307	436	547	547	730	830		1133	113			50	636
Budapest keleti p. u. (IX. IV.)	ind.				550	635	810	835	1015	120	225	45	510	525
Gödöllő	ind.	Közv. vonat Rákospalota-Ujpestől	428	552	648	739	830	944	1113	1236	23	400	Közv. vonat Rákospalota-Ujpestől	600
Alsóöreghegy		434	556	652	743	836	948	1117	1240	229	404	616	644	737
Felsőöreghegy		439	559	655	746	841	951	1120	1243	234	407	621	649	742
Szada		451	609	705	756	853	1001	1180	1253	246	417	634	677	770
Verese gyház	érk.	457	613	709	800	859	1005	1184	1257	252	421	640	683	775
Vác	érk.	618	721	947		947	1055	1246	213	425	54	745	956	056
Rákospalota-Ujpest (IX. V.)	érk.	536	658	847	847	946		1213	135	337	506	742	742	833
Budapest nyugoti p. u. (IX. I.)	érk.	605	720	910	910	1025		1250	155	410	545	800	800	755

Budapest keleti pályaudvar—Hatvan.

Table with columns for stations (Állomások) and train numbers (Szv., Gyv.). Rows include Bpest k. p. u., Kőbánya felső p. u., Rákócstúr, Rákosliget 10. sz. órház, Rákoscaba-Ujtelep, Péczel, Isaszeg, Gödöllői méh. gazdaság, Máriaesnyő, Máriaesnyői kolostor 32. sz. órh., Bag 35/a. sz. órház, Aszód, Hévízgyörk 39. sz. órház, Galgahévíz 40. sz. órház, Tura, Hatvan, Szolnok (144) érk.

Hatvan—Budapest keleti pályaudvar.

Table with columns for stations (Állomások) and train numbers (Szv., Gyv.). Rows include Hatvan, Tura, Galgahévíz 40. órh., Hévízgyörk 39. órh., Aszód, Bag 35/a. sz. órh., Besnyői kolostor 32. órh., Máriaesnyő, Gödöllői m h gazd, Isaszeg, Péczel, Rákoscaba, Rákoscaba-Ujtelep, Rákosliget 10. órh., Rákócstúr, Rákos, Kőbánya felső p.u., Bpest k. p. u. érk.

Budapest nyugoti pályaudvar—Czepléd.

Table with columns for stations (Állomások) and train numbers (Szv., Gyv.). Rows include Budapest ny. p. u., Városliget, Ferenc József-laktanya, Kőbánya alsó p. u., Lajosmizse (176.), Kőbánya alsó p. u., Kőbánya vasgyár-utca, Pestszentlőrinci nyaraló, Pestszentlőrinci kavicsb., Vecsés, Kertekalja 198. sz. órház, Üllő, *Hosszúberék-Péteri 204. sz., Monor, Nyáregyháza 210. sz. órház, Pilis, Alberti-Irsa, Czeplédberczel 221. sz. órház, Czeplédberczel-Cserő, Budai út 226. sz. órház, Czepléd, Szolnok (148.).

Czepléd—Budapest nyugoti pályaudvar.

Table with columns for stations (Állomások) and train numbers (Szv., Gyv.). Rows include Szolnok (148.), Czepléd, Budai út 226. sz. órház, Czeplédberczel-Cserő, Alberti-Irsa, Pilis, Nyáregyháza 210. sz. órház, Monor, *Hosszúberék-Péteri 204. sz., Kertekalja 198. sz. órház, Vecsés, Pestszentlőrinci kavicsb., Pestszentlőrinci nyaraló, Kőbánya vasgyár-utca, Kőbánya alsó p. u., Lajosmizse (176.), Budapest ny. p. u., Ferenc József-laktanya, Városliget, Budapest ny. p. u.

§ A 710. sz. személyvonatnál Budapest nyugoti p. u. és Czepléd között az egy utra szóló szomszédos forgalmu menetjegyek, valamint a heti munkaséreltjegyek érvénytelenek.

Budapest keleti pályaudvar—Bicske.

Table with 18 columns for train types (Szv., Gyv.) and 18 rows for stations (Bpest k. p.-u., Bpest-Ferencváros, Bpest-Kelenf., Kőérberék, Budaörs, Törökbálint, Torbágy, Herczeghalom, Bicske).

* A 12. sz. személyvonatnál az egy útra szóló szomszédos forgalmu menetjegyek, valamint a heti munkásbérletjegyek érvénytelenek.

Bicske—Budapest keleti pályaudvar.

Table with 18 columns for train types and 18 rows for stations (Bicske, Herczeghalom, Torbágy, Törökbálint, Budaörs, Kőérberék, Bpest-Kelenf., Bpest-Ferencváros, Bpest k. p.-u.).

** A 11. sz. személyvonatnál az egy útra szóló szomszédos forgalmu menetjegyek, valamint a heti munkásbérletjegyek érvénytelenek.

Budapest keleti pályaudvar—Szolnok.

Large table with 18 columns for train types and 20 rows for stations (ind. Budapest k. p. u., Kőbánya f. p. u., Rákó, Rákóskeresztúri nyaraló, Ecsér 7. sz. órház, Maglód, Maglód nyaraló, Gyömrő-Koczánpuszta, Mende, Pusztaszentistván 16. sz. órház, Tápiószőlő-Tápióság, Tápióság 22. sz. órház, Tápiószecső, Szentmártonkátá 27. sz. órház, Nagykáta, Farnos 36. sz. órház, Tápiószéle, Tápiógyörgye, Pokoltanya 45. sz. órház, érkl. Ujszász, ind. Zagyarékas 34. sz. órház, Abonyi-ut 37. sz. órház, érkl. Szolnok, érkl. Czegléd (148)).

*Az 508., 1708. sz. személyvonatoknál az egy útra szóló szomszédos forgalmu menetjegyek, valamint a heti munkásbérletjegyek érvénytelenek.

Szolnok—Budapest keleti pályaudvar.

Table with 18 columns for train types and 20 rows for stations (ind. Czegléd (148.), ind. Szolnok, Abonyi út 37. sz. órház, Zagyarékas 34. sz. órház, érkl. Ujszász, ind. Pokoltanya 45. sz. órház, Tápiógyörgye, Tápiószéle, Farnos 36. sz. órház, Nagykáta, Szentmártonkátá 27. sz. órház, Tápiószecső, Tápióság 22. sz. órház, Tápiószőlő-Tápióság, Pusztaszentistván 16. sz. órház, Mende, Gyömrő-Koczánpuszta, Maglód nyaraló, Maglód, Ecsér 7. sz. órház, Rákóskeresztúri nyaraló, Rákó, Kőbánya felső p. u., érkl. Budapest keleti p. u.).

** A 607. és 609. sz. személyvonatoknál az egy útra szóló szomszédos forgalmu menetjegyek, valamint a heti munkásbérletjegyek érvénytelenek.

Budapest nyugoti pályaudvar—Párkány-Nána és Párkány-Nána—Budapest nyugoti pályaudvar között közlekedő személyszállító vonatok menetrendje. — Érvényes 1912. május hó 1-től.

Table with columns for station names (Budapest nyugoti p. u., Párkány-Nána, etc.), departure times, and arrival times. Includes sub-tables for 'Budapest ny. p. u. — Párkány-Nána' and 'Párkány-Nána — Budapest ny. p. u.'.

Párkány-Nána—Budapest ny. p. u.

Main table with columns for station names (Párkány-Nána, Garamkövesd, Helemba 134. sz. őrház, etc.), departure times, and arrival times. Includes sub-tables for 'Párkány-Nána' and 'Garamkövesd'.

* A 118. sz. személyvonatnál az egy utra szóló szomszédos forgalmu menetjegyek, valamint a heti munkásbérletre jér et érvénytelenek.

** A 113. és 115. sz. személyvonatoknál az egy utra szóló szomszédos forgalmu menetjegyek, valamint a heti munkásbérletre jér et érvénytelenek.

Magjegyzetek: 1. Az állomásokrak neve mellett bejelölt áll. időadatok felméri. l. felé, a jobbra állók pedig a balra felé érkezésükre vonatkoznak.

Figyelemre: Keltos végányvonalak megállóhelyein a másik végány felé kiszállani nem szabad. Kivétel képez a Nagy-Máros és Zebegény állomásokról közlő fekvő Dömösi-átkeles feltételes megállóhely, hol a be- és kiszállás mindkét irányból csakis a dunai oldalon történhetik.

„CLIMAX“
 nyersolajmotor
 Pénzt takarít meg!!

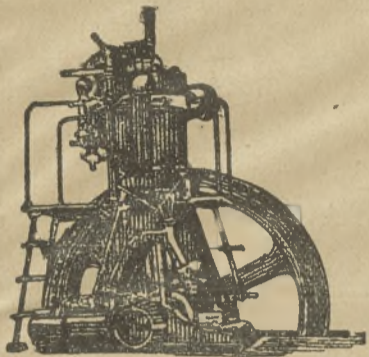
Legolcsóbb, legbizto-
 sabb üzemelő. — Ver-
 senyképes árak. —
 Elsőrangú minőség. —
 Több 100 referenzia.

Bachrich és Társa
 Betéti társaság
 Budapest, V/v., Váci-körút 59.
 Telefon szám: 71-01. ☐☐ Sürgőnyezim: „CLIMAX“

Eredeti „OTTO“ motorok

DIESEL-nyersolajmotorok
 Benzinmotorok
 Benzinlokomobilok
 Teljes cséplőkészletek
 Hűtő- és jéggyártógépek
Langen és Wolf
 mótorgyár
 Budapest, VI., Váci-körút 59.
 Műhely: IX., Mester-utca 31.

KORNSTEIN TESTVÉREK

Nagyszalontai országos híri szőke mangalicza tenyésztését az összes kanok kal és koczákkal átvettem és azt a legnagyobb gondal tovább fejlesztem. Garantált vészen átment erős, fejlett csontozatú tenyészkanok és koczákat állandóan kaphatók

KORNSTEIN ERNŐ

fűzkuti gazdaságában
 Vasutállomás Temesillésd, levelczim Kornstein Ernő Ujarad.

„Gazdasági szerszámkenőcsünk“

az egyedüli szer, mely mindennemű bőr- és lőszerszámot fényessé és tartóssá tesz, egy-szersmind a legfinomabb boxkenő.

5 kg-os postacsomagban kg-onként 3 korona 60 fillér barhova bérmentve, utánvétellel szállítatik.

Turini világkiállításon kitüntetve.

Benes Testvérek
 vegyészeti gyára, GYŐR.

TÓTH FERENCZ EGÉSZSÉGÜGYI BERENDEZÉSI VÁLLALAT

FŐÜZLET: BUDAPEST VII., WESSELÉNYI-U. 56. TELEFON 165-27.
 FIÓK-ÜZLET: SZATMÁRNÉMETHI ÁRPÁD-UT 1. TELEFON 3-57.

TERVEZ ÉS KÉSZIT:

Légszesz-, vízvezeték-, fűtés-, csatornázást, gazdasági berendezés, önitató- és tejhűtő-készüléket, szennyvízterítő telepeket. +++++

Költségvetések és tervezések díjtalanul eszközöltetnek.

A M. Kir. Államvasutak Gépgyárában
 gyártott legújabb szerkezetű

gőzcséplőkészlet

acélkeretű golyóscsapágyas cséplőgéppel és

10 légkörnyomásra berendezett lokomobillal

Nagy munkateljesítmény. Olcsó üzem. Tartós szerkezet.

Legújabb rendszerű államgépgyári **benzinmotorok** karburátorral

A Losonci Mezőgazdasági Gépgyár részv.-társ. gyártmányai:

„Losonci-Drill“ tolóhengeres, „Rekord-Drill“ meritókanalas rendszer

és szab. **„REKORD II“** vetőgépek.

Különleges **RÉPAVETŐGÉPEK.**

Rendkívül olcsó üzemű államgépgyári **szívógázlokomobilok.**

Utimozdonyok, gőzekék, aratógépek, fűkaszálók, államgépgyári félstabil Compound gőzgépek.

Kalmár-féle gabonatisztító rosták. Malomberendezések.

RESICZAI EKÉK, BORONÁK.

Laas-rendszerű **répakapák** stb.

Részletes árjegyzékkel és árajánlatokkal szívesen szolgál:

A Magy. Kir. Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége, Budapest, Váci-körút 32.

